

INITIATIEFVOORSTEL NOTA

DIERENWELZIJN HEERLEN

80 plannen voor dierenwelzijn
in de stad Heerlen

Synopsis

Nederlanders en dieren.

We hebben ze lief, en eten ze op. Er zijn naar schatting 3,9 miljoen runderen, 12,5 miljoen varkens, 97 miljoen kippen en 4,4 miljoen honden en katten. De manier waaróp we er voor zorgen staat echter steeds meer ter discussie en ook vindt niet iedereen het langer vanzelfsprekend dát dieren worden gebruikt.

Elk jaar worden 640 miljoen dieren geslacht: 1,7 miljoen dieren per dag, 1200 per minuut, twintig per seconde. Door deze enorme aantallen is het onmogelijk om toezicht te houden op het slachtproces maar ook van dier op mens overdraagbare ziektes, waaronder Covid-19, kunnen hiermee elk moment de kop opsteken.

Al in 1965 werd door de commissie Brambell de basis gelegd voor de vijf vrijheden voor dieren. Later heeft de Britse Farm Animal Welfare Council (FAWC)¹ ze opgepakt en uitgewerkt tot de volgende lijst van vijf vrijheden voor dieren:

1. Vrij van dorst, honger en onjuiste voeding;
2. Vrij van fysiek en thermaal ongerief;
3. Vrij van pijn, verwonding en ziektes;
4. Vrij van angst en chronische stress;
5. Vrij om het natuurlijke gedrag te vertonen.

Aan het welzijn van dieren mankeert heden ten dage dus het een en ander. Voorbeelden daarvan zijn de bio-industrie, snel verslechterende fauna, een ecosysteem dat bijna bezwijkt onder de enorme druk van intensieve veehouderij, doorgefokte gezelschapsdieren, misstanden in slachthuizen en het vollopen van dierenasiels nu na de lockdown mensen het eerdere leven weer oppakken.

Ook in Heerlen zien we dit dierenleed. Vissen die stikken en bodemdieren die verdrinken na een damdoorbraak in het Caumerdal; honden die naar het asiel gebracht worden omdat de hondenbelasting niet (meer) betaald kan worden, of simpelweg omdat men zich verkeken heeft op de kosten van het hebben van een hond; illegale jacht; onvoorzichtig en te snel maaien, waardoor dieren door de scherpe messen gedood worden; zwervkatten met veel gezondheidsproblemen zijn enkele voorbeelden hiervan.

Steeds meer Gemeenten pakken hun plicht t.a.v. dierenwelzijn op (zie onderstaande links). Uitgangspunt blijft dat mensen die dieren houden primair verantwoordelijk zijn voor het welzijn en de gezondheid van deze dieren. Of het nu gaat om dieren die voor gezelschap, hobby of beroepsmatig worden gehouden: een houder moet goed voor zijn dieren zorgen. En een Gemeente kan bij het daadwerkelijk ter hand nemen van dierenwelzijn een keuze maken om meer ambitie te tonen door meer te doen dan wat landelijk wettelijk verplicht is. De taken die bij dierenwelzijn horen kunnen daarnaast ook worden gezien in het licht van de ambities voor een groene gezonde stad.

Ook burgers doen steeds meer een beroep op gemeenten vanwege dierenwelzijn. Gemeenten willen hier vaak wel aan bijdragen, maar hun bestuurlijke mogelijkheden hiertoe zijn heel beperkt. Van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is in september 2020 daarom een brief uitgegaan naar het ministerie van LNV, "Gemeenten vragen om meer bevoegdheden voor dierenwelzijn"². Hierin vraagt VNG minister Schouten om gemeenten meer bevoegdheden te geven een eigen dierenwelzijnsbeleid te voeren.

¹ <https://edepot.wur.nl/134980>

² VNG. Opgehaald uit <https://vng.nl/nieuws/gemeenten-vragen-om-meer-bevoegdheden-voor-dierenwelzijn> en https://vng.nl/sites/default/files/2020-10/05_oktober_2020_vng_lobbymemo_web.pdf

VNG heeft hiermee voor het eerst een positie ingenomen op het thema dierenwelzijn. En steeds meer gemeenten vinden dit een thema waar zij ook op willen handelen. De Kamercommissie LNV heeft daarop een bericht van de VNG ontvangen dat gemeenten hun BOA's willen inzetten en, als een gemeente dat wil, ook festiviteiten met dieren verbieden. Dierenwelzijn heeft ook daarmee de aandacht van de 2e Kamer.

Gemeente Heerlen heeft tot nu toe nog geen consistent beleid ontwikkeld voor dierenwelzijn. Als vraagstukken rondom dierenwelzijn zich aandienen, beschikken we in Heerlen op dit moment niet over een beleidskader waaraan deze vragen getoetst kunnen worden.

Dit initiatiefvoorstel moet dan ook dienen als handelingskader voor vragen en situaties waar het welzijn van dieren in het geding is en dat zal leiden tot het bevorderen, handhaven en stimuleren van het welzijn van dieren in de gemeente Heerlen.

Voorbeelden van een groot aantal gemeenten dat Dierenwelzijn heeft opgepakt:

Gemeente Zwolle. Opgehaald uit <https://www.zwolle.nl/dierenwelzijnsbeleid>

Gemeente Utrecht. Opgehaald uit <https://omgevingsvisie.utrecht.nl/thematisch-beleid/dierenwelzijnsbeleid/>

Gemeente Almere. Opgehaald uit <https://www.almere.nl/wonen/dieren>

Gemeente Velsen. Opgehaald uit <https://repository.officiële-overheidspublicaties.nl/CVDR/CVDR454061/1/xml/i292473.pdf>

Gemeente Woerden. Opgehaald uit <https://dierenhulpverleningwoerden.nl/informatie/dierenwelzijn-woerden/dierenwelzijnsnota/>

Gemeente Hart van Zuidplas. Opgehaald uit <https://www.hartvanzuidplas.nl/nieuws/algemeen/15286/eerste-dierenwelzijnsnota-een-feit>

Gemeente Rotterdam. Opgehaald uit <https://rotterdam.sp.nl/sites/rotterdam.sp.nl/files/archief/myinclude/docs/030827dierenwelzijnsnota.pdf>

Gemeente Houten. Opgehaald uit <https://www.milieuwerkgroephouten.nl/beleidsmatig/dierenwelzijnsnota-houten/>

Gemeente Den Haag. Opgehaald uit <https://www.denhaag.nl/nl/in-de-stad/nieuws/raad-stemt-in-met-nota-dierenwelzijn.htm>

Gemeente Buren. Opgehaald uit <https://buren.partijvoordedieren.nl/data/files/2018/05/>

Gemeente Hoogeveen. Opgehaald uit <https://hoogeveen.groenlinks.nl/nieuws/groenlinks-biedt-het-college-een-dierenwelzijnsnota-aan#>

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	- 7 -
2. WETTELIJK KADER DIERENWELZIEN EN DIERENBELEID	- 9 -
3. GEHOUDEN DIEREN	- 17 -
AANSCHAF	- 20 -
DIERGEENEESKUNDIGE HULP	- 21 -
DIERENMISHANDELING VERWAARLOZING EN HUISELIJK GEWELD	- 21 -
WETTELIJK VERPLICHTE OPVANG VAN HUISDIEREN	- 22 -
HONDEN EN KATTEN	- 23 -
HONDENBELASTING	- 25 -
ZWERFDIEREN	- 26 -
AFSTAND DOEN VAN EEN DIER	- 26 -
DIERENBUDDY'S	- 27 -
AGRESSIEVE HONDEN IN DE OPENBARE RUIMTE	- 28 -
PAARDEN	- 28 -
ANDERE ZOOGDIEREN, VOGELS EN VISSEN	- 30 -
EXOTISCHE DIEREN	- 30 -
BEDRIJFSMATIG GEHOUDEN SCHAPEN	- 31 -
DIERENPARKJES EN SCHUISTALLEN	- 31 -
VUURWERK	- 32 -
BALLONNEN EN WENSBALLONNEN	- 33 -
ROL GEMEENTE	- 33 -
ROL GEMEENTE HEERLEN	- 36 -
4. IN HET WILD LEVENDE DIEREN	- 37 -
JACHT, BEHEER EN SCHADEBESTRIJDING IN NEDERLAND	- 39 -
SCHADEBESTRIJDING ONDER BEHEER VAN PROVINCIE	- 41 -
ROL GEMEENTE HEERLEN EN HAAR OPENBARE RUIMTE	- 42 -
TAKEN GEMEENTE HEERLEN	- 44 -
VOORBEELDFUNCTIE GEMEENTE HEERLEN	- 46 -
KAPPEN VAN BOMEN IN DE GEMEENTE HEERLEN	- 48 -
MAATREGELLEN OM DIEREN TE BESCHERMEN BIJ WEGEN	- 50 -
BAGGERWERKZAAMHEDEN IN DE GEMEENTE HEERLEN	- 50 -
HENGELSPORT EN DIERENWELZIEN	- 53 -

5. RAMPEN EN CALAMITEITEN	- 56 -
RAMPENPLAN	- 57 -
STICKERS	- 58 -
6. BORGING DIERENWELZIEN DOOR GEMEENTE HEERLEN	- 59 -
VERMEENDE VERWAARLOZING VAN DIEREN	- 61 -
COMMUNICATIE EN VOORLICHTING OVER DIERENWELZIEN	- 61 -
EEN DUURZAAM VOEDINGSPATROON	- 62 -
KLEDING MET DIERLIJK MATERIAAL	- 63 -
PROEFDIEREN	- 65 -
7. FINANCIËLE PARAGRAAF	- 66 -
FINANCIËLE BASIS VOOR DIERENWELZIEN VAN GEMEENTE HEERLEN	- 67 -
GEMEENTELIJKE ZORGPLICHT VOOR DIEREN IN HET WILD	- 67 -
JAARLIJKSE RAPPORTAGE	- 68 -
8. ACTIEPUNTEN OP EEN RIJTJE	- 69 -
BRONNEN	- 75 -
COLOFON	- 78 -

1. Inleiding

Wie het boek van Peter Singer "Animal Liberation" leest en zich verdiept in vele andere filosofische boeken op dit gebied, begrijpt waarom speciesisme, het idee dat we gelijke belangen en behoeften van individuen ongelijk behandelen op basis van soort, de mens ten gronde zal richten. Ook Esther Ouwehand beschrijft in haar boek "Dieren kunnen de pest krijgen, en dan" de invloed van dit menselijke egoïsme.

Om ons bestaan als mens zekerder te stellen, zullen we toe moeten naar ecoïsme: het ecologisch systeem met respect behandelen en niet vernielen. Echter niet alleen vanwege de toekomst van het menselijk ras is dit een vereiste, maar ook vanuit een morele verantwoordelijkheid naar de rest van de wereld.

Naast het strijden tegen klimaatverandering is het onze verantwoordelijkheid om goed met dieren om te gaan. Er is geen reden om dieren als minderwaardig aan mensen te zien; ecologisch gezien zijn de meeste diersoorten voor de aarde zelfs belangrijker dan de mens.

Ook degenen die de mens als rentmeester zien, zullen begrijpen dat het nooit de bedoeling kan zijn geweest om dieren zo te behandelen als we nu doen.

Dit initiatiefvoorstel betreft enkel de gemeente Heerlen:

wat kan de gemeente Heerlen beter doen voor de dieren op haar grondgebied?

We beginnen met het juridisch kader. Dit hoofdstuk beschrijft de wetten en andere regelgeving die op dieren van toepassing zijn. De Wet dieren en de Wet natuurbescherming spelen de hoofdrol, maar o.a. ook de Wet maatschappelijke ondersteuning heeft met dieren te maken.

Het hoofdstuk Gehouden dieren beschrijft een gewenste situatie met betrekking tot alle dieren waarvan de mens eigenaar kan zijn. Het is opgedeeld in een algemeen stuk en in verschillende delen naar diersoort. Ook vuurwerk en evenementen met dieren komen aan bod.

Vervolgens wordt een hoofdstuk gewijd aan Dieren in het wild. Dit laat zien dat de leefomgeving van deze dieren onder druk staat. Dit hoofdstuk gaat in op vormen van bestrijding van ongewenste dieren, waaronder exoten. Preventieve maatregelen worden genoemd. Verder is er aandacht voor biodiversiteit en natuurinclusief bouwen, kappen van bomen, baggeren, maaien en hengelen. Een stukje over gedragscodes leidt tot deeloplossingen.

Het volgende hoofdstuk gaat over Rampen en calamiteiten. Dit hoofdstuk roept op tot het maken van een deugdelijk rampenplan met goed georganiseerde coördinatie.

Handhaving is het volgende onderwerp. Hoe is deze geregeld en wat is de rol van de gemeente? In dit hoofdstuk past ook de oproep tot jaarlijkse verantwoording over genomen dierenwelzijnsmaatregelen.

We eindigen de nota inhoudelijk met een Financiële paragraaf. Hoeveel geld kosten de voorgestelde maatregelen en waar halen we dat vandaan?

Tot slot treft u een opsomming van de actiepunten aan. Een greep uit deze actiepunten:

- Chippen en registreren van katten, om zoekgeraakte beestjes makkelijker te herenigen met hun baasjes en om het dumpen van dieren tegen te gaan;
- Dieren niet de dupe laten zijn van ruimtelijke ingrepen, schade aan de natuur beperken en compenserende maatregelen voor dieren treffen;
- Verkleinen van de populatie zwervkatten door ze te chippen en te castreren en weer uit te zetten;
- Opstarten van het een project dierenbuddy in samenwerking met Dierenbescherming;
- Opstellen van een deugdelijk rampenplan;
- Opstellen van een hitteplan voor dieren vanwege toenemende langdurige en extreme warmte;
- Opzetten van een internetpagina www.heerlen.nl/dieren, waarop voor de inwoners van Heerlen alle relevante informatie over dieren in de gemeente wordt vermeld.

Om dit en ander dierenleed aan te pakken, presenteert de Partij voor de Dieren dit initiatiefvoorstel: onze dierenwelzijnsnota voor Heerlen.

2. Wettelijk kader dierenwelzijn en dierenbeleid

2.0 Inleiding

In dit hoofdstuk volgt een opsomming en uitleg van wetten en regelgevingen die betrekking hebben op dierenwelzijn en dierenbeleid.

Ten aanzien van het dierenwelzijn geldt voor de gemeente het landelijk juridisch kader, dat in de volgende paragrafen worden beschreven. Regelgeving en handhaving op dit terrein zijn in beginsel een zaak van het Rijk.

Naast de kaderstellende voorschriften is er nog een aantal overkoepelende wetten en regelgevingen van kracht die (indirect) ook bescherming bieden aan de dieren in onze gemeente. Dit betreft de Europese regelgeving: de voorschriften van de Vogelrichtlijn (VRL), bescherming en beheer van alle op het grondgebied van de Europese Unie (EU) in het wild levende broed -en trekvogels en hun leefomgeving en de Habitatrictlijn (HBL, ten behoeve van het in stand houden van voor de EU van belang zijnde dieren – en plantensoorten en hun leefomgeving) zijn geïmplementeerd en verankerd in de Wet natuurbescherming. Ook handhaving van de Wet dieren geschiedt door de (lokale) politie.³

Er zijn meerdere wetten van invloed op het gemeentelijk beleid rondom dierenwelzijn. In dit hoofdstuk wordt de belangrijkste Nederlandse wetgeving besproken rondom dit onderwerp.

Naast handhaving ligt de rol van de gemeente ook in de voorwaarde scheppende sfeer. De gemeente kan ervoor zorgen dat burgers de weg vinden op het gebied van dierenwelzijn (informatievoorziening op de website) en dat ondersteunende organisaties goed kunnen blijven functioneren (bekostigen van lokale of regionale opvang, de

dierenambulance en dierenwelzijsorganisaties).

2.1 Wet dieren

De Wet dieren is op 1 januari 2013 in werking getreden, en op 1 juli 2021 laatstelijk gewijzigd. Deze wet omvat een samenhangend stelsel van regels die voornamelijk gehouden dieren (zoals landbouwhuis- en gezelschapsdieren) betreffen. Ook in het wild levende dieren vallen onder de bescherming van deze wet, in het bijzonder door het verbod op dierenmishandeling en door de plicht om aan hulpbehoevende dieren zorg te verlenen. Er zijn drie Algemene Maatregelen van Bestuur opgesteld ter verduidelijking van de regels:

- Het Besluit houders van dieren
- Het Besluit gezelschapsdieren
- Het Besluit diergeneeskundigen

Met het ingaan van de wet is een aantal bepalingen vervallen van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren vervallen en zijn de volgende wetten geheel ingetrokken: de Kaderwet diervoeders, de diergeneesmiddelenwet, de Wet op de dierenbescherming en de Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990.

³ Zie § Handhaving.

Een belangrijke wijziging ten opzichte van oudere wetgeving is dat de intrinsieke waarde van dieren wordt erkend: dieren zijn levende wezen met een eigenwaarde, zijnde wezens met gevoel.⁴ Bij alle regelgeving bij of krachtens deze wet dient de intrinsieke waarde van het dier in acht genomen te worden, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt in ieder geval voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd.

In concreto wil dit zeggen dat de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven, voor zover dit redelijkerwijs kan worden verlangd, vrijwaart van:

- Dorst, honger en onjuiste voeding;
- Fysiek en fysiologisch ongerief;
- Pijn, verwondingen en ziektes;
- Angst en chronische stress;
- Beperking van natuurlijk gedrag.⁵

In de Wet dieren is daarnaast vastgelegd dat iedereen verplicht is een dier in nood van de nodige zorg te voorzien.⁶ Daarnaast is het verboden en ontoelaatbaar om zonder redelijk doel of bereiking van zodanig doel bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.⁷ Deze bepalingen gelden ook voor andere dan gehouden dieren.⁸

Burgers moeten gewonde of zieke dieren in nood dus helpen. Dit kan bijvoorbeeld door het dier naar een dierenasiel te brengen of een dierenambulance te bellen. Gemeenten hebben, naast de zorgplicht die voor iedereen geldt, een wettelijke verplichting met betrekking tot het opvangen van zwervend aangetroffen gehouden dieren.

⁴ Art. 1.3 leden 1 en 2 Wet dieren.

⁵ Art. 1.3 lid 3 Wet dieren.

⁶ Art. 2.1 lid 6 Wet dieren.

Handhaving van de naleving van de Wet dieren gebeurt door inspecteurs van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (hierna: LID) en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (hierna: NVWA) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: LNV); dit in samenwerking met de afdeling van de Dierenbescherming en de (lokale) politie.⁹

De Wet dieren regelt ook zelfstandige bevoegdheden voor de burgemeester

⁷ Art. 2.1 lid 1 Wet dieren.

⁸ Art. 2.1 lid 7 Wet dieren.

⁹ Artt. 8.14 jo. 8.11 Wet dieren.

indien in zijn gemeente een dier wordt gefokt dat een gevaar vormt voor de veiligheid van mens en dier¹⁰, of waar een dier gehouden wordt in strijd met een bij ministeriële regeling aangewezen soort.¹¹ De burgemeester kan dan besluiten het dier naar een door hem aangewezen locatie te vervoeren of te doden, tenzij de voorzieningenrechter de houder hieromtrent een voorlopige voorziening heeft toegewezen.¹²

Verder is het verplicht chippen van honden geregeld en onderzoekt de landelijke overheid de mogelijkheden tot het verplicht stellen van chippen van katten.

Tenslotte is er een 'positieflijst' voor zoogdieren geïntroduceerd. Dit is een 'limitatieve lijst van zoogdieren die als huisdier gehouden mogen worden', om te voorkomen dat exotische (wilde) dieren als huisdier gehouden worden. De lijst zal in de toekomst uitgebreid worden met andere categorieën, zoals reptielen en vogels.

2.2 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming is in 2017 aangenomen en vervangt de Flora- en faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet is vooral van toepassing op bescherming van dieren in het wild en hun leefomgeving.¹³ Deze wet komt voort uit internationale wetgeving en wordt uitgevoerd vanuit de nationale natuurvisie, vastgesteld door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Natura-2000-gebieden zijn bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden, die extra bescherming nodig hebben. Wanneer deze gebieden zich binnen een gemeente bevinden, moet deze gemeente eerst bij de provincie een vergunning aanvragen als zij activiteiten, zoals bouw- of sloopwerkzaamheden, wil laten plaatsvinden in of om het gebied.

“De nationale natuurvisie bevat de hoofdlijnen van het te voeren rijksbeleid gericht op het behoud en het zo mogelijk versterken van de biologische diversiteit, het duurzame gebruik van de bestanddelen daarvan en de bescherming van waardevolle landschappen, in nationaal en internationaal verband, en het behoud en het zo mogelijk versterken van de recreatieve, de educatieve en de belevingswaarde van natuur en landschap, in samenhang met het beleid om te komen tot een verduurzaming van de economie.”

¹⁰ Art. 5:13 lid 1 jo. art. 2:6 lid 2 sub a onder 2 Wet dieren.

¹¹ Art. 5:13 lid 1 jo. art. 2:2 lid 6 Wet dieren.

¹² Art. 5:13 lid 2 jo. art. 8:81 Awb.

¹³ Nota Aanbevelingen Gemeentelijk Dierenwelzijn, Dierenbescherming, 2018.

Natura-2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden en is een initiatief van de Europese Unie, met als doel de gevarieerde en rijke natuur in Europa te behouden. Binnen Natura-2000 vallen alle gebieden die zijn beschermd op grond van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn en ook zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming.

Voor het beheren van gebieden worden beheerplannen opgesteld met als doel de natuur te verbeteren. De gemeente heeft formeel geen bevoegdheden ten aanzien van beheerplannen, maar bij het opstellen van beheerplannen voor Natura-2000-gebieden moet de gemeente wel worden betrokken, omdat het grondgebied van de gemeente betreft. Vergunningen worden alleen door de provincie verleend als op basis van ecologisch onderzoek vast is komen te staan dat de activiteit geen aantasting van natuurlijke kenmerken van het gebied tot gevolg heeft.

2.2.1 Aanvullingswet natuur: richting de Omgevingswet

Vanaf 2022 wordt de Wet natuurbescherming opgenomen in de overkoepelende Omgevingswet. Deze overgang wordt gefaciliteerd door de Aanvullingswet natuur en waarborgt in de nieuwe Omgevingswet ook de zorgplicht ten aanzien van de natuur, maatregelen die overheden verplicht zijn te nemen om de natuur te beschermen en specifieke onderwerpen als de bestrijding van overlast gevende dieren zoals de eikenprocessierups.

2.2.2 De Omgevingswet

De Omgevingswet is een overkoepelende wet waarin de regels voor ruimtelijke projecten zijn samengevoegd. Het idee is dat ruimtelijke projecten zo meer worden gefaciliteerd in plaats van tegengewerkt door regelgeving. In de Omgevingswet is het uitgangspunt bij het toetsen van vergunningen 'Ja, mits' terwijl dit onder de Flora- en faunawet nog 'Nee, tenzij' was.

De controlerende taak van de gemeente wordt in dit opzicht dus groter: nadelige gevolgen van projecten moeten duidelijk in kaart zijn gebracht om te voorkomen dat er vergunningen worden verleend die schade aan planten en dieren veroorzaken. De Flora- en faunacheck (zie hoofdstuk 3) is hierbij een belangrijk middel in.

2.2.3 Visserijwet

De Visserijwet regelt zaken rondom de visserij. De bepalingen in deze wet hebben betrekking op alle vormen van visserij, van de Noordzeevervisserij tot en met de sportvisserij. De wet houdt rekening met belangen rond natuurbescherming en het welzijn van vissen.

2.2.4 Wet maatschappelijke ondersteuning

Door de Wet maatschappelijke ondersteuning is er meer en eerder contact tussen gemeentelijke hulpverleners en burgers met een ondersteuningsvraag. Een aantal gemeenten zet dit contact onder meer in bij de preventie en signalering van dierenleed en voorkomen van zwerfdieren. De gemeente Heerlen doet dit via Standby.

2.3 Overige wetgeving

Gevonden dieren met een vermoedelijke, maar onbekende eigenaar, vallen volgens het Burgerlijk Wetboek (artikel 5:8 lid 3 BW) onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. De opvangplicht van de gemeente is niet beperkt tot honden en katten; het gaat om alle gehouden dieren (dus ook cavia's, hangbuikzwijntjes, reptielen etc.). De opvangplicht van de gemeente richting de burger eindigt na 14 dagen, hierna wordt de gemeente de eigenaar van het gevonden dier, dat voor de wet gelijk staat aan een gevonden voorwerp.

In art. 5:8 lid 3 BW staat beschreven dat de burgemeester na twee weken bewaring een dier mag overdragen, verkopen, of laten afmaken. Verder is de opvang en het vervoer van dieren bij calamiteiten ook onderdeel van de zorgplicht van de gemeente. De gemeente werkt tijdens calamiteiten samen met Politie en Brandweer en de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (volgens de Wet veiligheidsrisico's).

Volgens artikel 2 van de Wet veiligheidsregio's is het college van burgemeester en wethouders belast met organiseren van brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De burgemeester heeft het opperbevel over de brandweer. Volgens artikel 3, lid 1, onderdeel b van de Wet veiligheidsrisico's moet de brandweer bij haar taken zorgen voor de veiligheid van mens én dier. De Dierenbescherming kan zowel ter plekke als telefonisch ondersteuning bieden aan overheidsdiensten zoals politie en brandweer.

Gemeenten kunnen bestuursdwang toepassen voor het meevoeren en opslaan van daarvoor vatbare zaken, waar ook

huisdieren onder vallen.¹⁴ Dit vindt onder andere plaats bij huisontruimingen, arrestaties en gedwongen opname van de eigenaar. Hierbij ontstaat ook zorgplicht voor dieren die betrokken zijn bij huisontruimingen. De gemeente heeft hierbij een bewaartermijn van maximaal 13 weken en is daarmee ook verantwoordelijk voor het vervoer naar een geschikte opvangplaats.

2.4 Gemeentelijke regelingen

Er is een aantal gemeentelijke regelingen waarmee de gemeente invloed kan uitoefenen op dierenwelzijn. Zo kan de gemeente vergunningen uitgeven of weigeren die van invloed zijn op dierenwelzijn van gehouden dieren tijdens evenementen, maar ook dieren in de vrije natuur.

[Ter aanvulling door de Heerlense ambtenarij]

2.4.1 Ruimtelijke ordening en omgevingsvergunning

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) regelt de inrichting van het land. Zowel de Rijksoverheid, als provincies en gemeenten dienen hierover beleid op te stellen in een structuurvisie en verordening ruimte, die betrekking hebben op hun eigen grondgebied. De verdere uitvoering van deze visie geschiedt via bestemmingsplannen. Daarin staat concreet beschreven welke doeleinden zijn toegewezen aan de verschillende gebieden en wijken (zoals recreatie, landbouw of wonen) en wat daar onder welke voorwaarden mag gebeuren. Bijvoorbeeld in hoeverre uitbreiding van een veehouderijbedrijf is toegestaan (aantal dieren of anderszins). Dit kan ook relevant

¹⁴ Artt. 5:21 jo. 5:29 Awb.

zijn voor het al dan niet mogen plaatsen van een schuilstal (lees: een bouwwerk) in het buitengebied.

Een variant op het bestemmingsplan is de 'beheersverordening', voor gebieden waar geen ruimtelijke ontwikkelingen worden voorzien. Deze legt de bestaande situatie vast.

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht regelt de omgevingsvergunning. Dit is een geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, monumenten, natuur en milieu en kan bijvoorbeeld relevant zijn bij de bouw of uitbreiding van een dierenasiel. De omgevingsvergunning kan ook vergunningen bevatten op grond van de Wet natuurbescherming. Deze moeten worden aangevraagd bij de gemeente. Hier is voor gekozen om voor burgers en bedrijven een herkenbaar loket te creëren. De gemeente moet in sommige gevallen afstemmen met andere overheden (provincie en/of het Rijk) bij de verdere behandeling ervan.

2.4.2. APV en evenementen met dieren

Op grond van artikel 174 van de Gemeentewet is de burgemeester belast met het toezicht op 'openbare samenkomsten en gemakkelikheden'. Dit raakt aan aspecten van openbare orde en veiligheid, waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. De gemeente Heerlen heeft deze bevoegdheid nader uitgewerkt in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en heeft ook beleidsregels opgesteld voor evenementen.

In de APV van de gemeente Heerlen is opgenomen dat het verboden is een evenement te organiseren zonder vergunning van de burgemeester. Dat betekent dat de burgemeester toestemming moet geven voor het organiseren van evenementen ook wanneer daar dieren bij

betrokken zijn. De gemeente beoordeelt de aanvraag voor de vergunning en kan een evenement weigeren of voorschriften opstellen.

Evenementen waarbij professioneel vuurwerk wordt afgestoken, kunnen negatieve gevolgen hebben voor dierenwelzijn. De gemeente is geen bevoegd gezag waar het gaat om het afsteken van vuurwerk. De vergunning voor het afsteken van vuurwerk is een taak die wettelijk is toegewezen aan de provincie, op basis van de Wet natuurbescherming en het Vuurwerkbesluit. De provincie heeft de uitvoering van deze taak gemandateerd aan de Omgevingsdienst. Wettelijk gezien is er geen ruimte voor gemeenten om professionele vuurwerkshows te weigeren. In ons rechtstelsel is het namelijk niet toegestaan aan lagere overheden om in de (juridische) ruimte die aan hogere bestuursorganen is toegekend, nog eigen – aanvullende - regels op te leggen. Het is wel mogelijk voor gemeenten om vuurwerk-vrije zones aan te wijzen. Vuurwerk-vrije zones gelden alleen voor consumentenvuurwerk en niet voor professionele vuurwerkshows. Bij consumentenvuurwerk is de gemeente bevoegd gezag. Gemeenten mogen zelf bepalen waar wel of geen vuurwerk afgestoken mag worden.

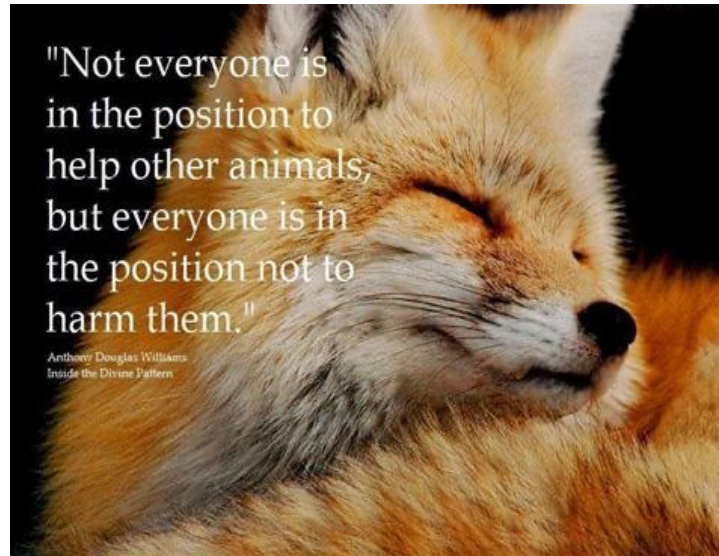
2.4.3 APV en hondenbeleid

[Ter aanvulling door de Heerlense ambtenarij]

2.4.4 Volksgezondheid

Soms liggen er dode wilde dieren of huisdieren in de openbare ruimte. (Dode) dieren kunnen allerlei ziekteverwekkers met zich meedragen zonder zelf ziek te zijn. Door het aanraken van dode dieren in de openbare ruimte - door bijvoorbeeld kinderen - kunnen deze ziekteverwekkers

gemakkelijk worden overgebracht. Infectieziekten die specifiek van dieren naar mensen worden overgedragen en vice versa, heten zoönosen. De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de openbare ruimte. Verwijderen van dode dieren uit de openbare ruimte is van belang voor de volksgezondheid en is een gemeentelijke taak. De dierenambulance speelt regelmatig een rol bij het verwijderen van dode dieren uit de openbare ruimte.

3. Gehouden dieren

Inleiding

Gezelschapsdieren zijn huisdieren. Zij worden voor hun gezelschap of uit liefhebberij gehouden.

In veel gezinnen vervult een huisdier een rol als gezinslid. Volgens het jaarlijkse onderzoek van Dibevo en de NVG bezat in 2019 47,7% van de huishoudens een

huisdier. Alles bij elkaar opgeteld houden 3,8 miljoen huishoudens in Nederland ongeveer 27,3 miljoen gezelschapsdieren. Honden en katten nemen het voortouw: 23,4% van de huishoudens heeft een kat; 17,8% heeft een hond. Aquariumvissen staan met 7,2% nog altijd in de top 3 van meest gehouden dieren.¹⁵

¹⁵ https://www.licg.nl/nieuws/nieuwe-cijfers-meer-dan-27-miljoen-huisdieren-in-nederland/?gclid=Cj0KCQjwyZmEBhCpARIsALzmnI4qt233WkISWiRnbgYDvvoAeX3h_Bi-

[HMfS56jCczlTbvTcF2mt_YaApzbEALw_wcB](https://dibevo.nl/pers/nieuwe-cijfers-meer-dan-27-miljoen-huisdieren-in-nederland) en <https://dibevo.nl/pers/nieuwe-cijfers-meer-dan-27-miljoen-huisdieren-in-nederland>

De eigenaren van een huisdier dragen een grote verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het leven van hun huisdier. Zijn daarmee eerstverantwoordelijke voor het welzijn en de gezondheid van hun dier. Kosten voor een dierenarts, aanschaf van voeding, dagelijkse beweging geven en aandacht schenken is een aantal taken waar een eigenaar verantwoordelijk voor is. Het dier is altijd afhankelijk van de eigenaar. In de relatie huisdier – eigenaar is het dier altijd de zwakkere partij. De eigenaar moet daarom desgevraagd bereid zijn verantwoording af te leggen over de wijze waarop het huisdier wordt gehouden. De overheid heeft hier primair een kaderstellende en regisserende rol. De overheid stelt normen voor het omgaan met dieren. Zij

bepaalt welke dieren gehouden mogen worden en welke (minimum)eisen er gelden voor bijvoorbeeld huisvesting, voeding en verzorging. Ook bepaalt de overheid welke medische ingrepen er bij dieren gedaan mogen worden.

Voorlichting kan ervoor zorgen dat mensen geen verkeerde aankopen doen en goed voor de dieren zorgen. Hier ligt een belangrijke preventieve taak voor de gemeente. Die kan helpen voorkomen dat inwoners van Heerlen een dier aanschaffen dat niet bij hun leefsituatie past of waarvoor onvoldoende gezorgd kan worden. Voorlichting voorkomt daarmee dierenleed en levert de gemeente Heerlen ook een besparing op.

ACTIEPUNT 3

Gemeente Heerlen geeft proactief voorlichting over verantwoorde aanschaf en verzorging van dieren, illegale handel en broedfok. Te denken valt aan voorlichting op scholen, overgaan tot samenwerking met de Dierenbescherming en promoten van infosessies door dierenartsen.

Als een dier bijvoorbeeld zwerfdier wordt, kost dat de gemeente geld. Niet alleen de opvangkosten moet de gemeente betalen. Ook de inzet van politie en BOA's tellen financieel mee.

Naast voorlichting over de aanschaf moet het voor inwoners duidelijk zijn waar zij met hun huisdieren naartoe kunnen als er problemen ontstaan, bijvoorbeeld door ziekte van de eigenaar of opname in een zorginstelling. De overheid komt als verantwoordelijke in beeld wanneer de eigenaar, om welke reden dan ook, zijn of haar verantwoordelijkheid niet kan of wil nakomen en het welzijn van het dier in gevaar komt.

ACTIEPUNT 4

Gemeente Heerlen organiseert en subsidieert voorlichting over het houden van dieren, inclusief de bijkomende kosten, voor de inwoners.

ACTIEPUNT 5

Gemeente Heerlen treft een regeling met dierenartsen en minima waardoor de dierenartskosten voor minima zwaar gesubsidieerd worden.

ACTIEPUNT 6

Gemeente Heerlen dringt bij de landelijke overheid aan op het aanscherpen van criteria voor fokkers.

Aanschaf

Uit onderzoek van Dibevo blijkt dat maar een derde van de kopers van een huisdier zich van tevoren heeft geïnformeerd.

Internetforums en social media zijn veruit de meest geraadpleegde informatiekanalen.¹⁶

In het algemeen geldt dat winkels en markten ongeschikt zijn voor het verkopen van levende dieren. De omstandigheden voor levende dieren op markten en in winkels zijn vaak zodanig

dat het dierenwelzijn eronder lijdt.

Het is de gemeente niet toegestaan om de verkoop van dieren in dierenwinkels te verbieden. Dit is een landelijke verantwoordelijkheid. De gemeente kan wel in gesprek gaan met winkels en aansturen op doorverwijzing naar dierenopvanginstanties voor de adoptie van een dier in plaats van verkoop in de winkel. Ook kunnen via een convenant afspraken worden gemaakt om de verkoop van dieren te beperken.

Sinds 1 juli 2014 zijn nieuwe regels van kracht geworden voor het houden, fokken en verkopen van huisdieren in het Besluit houders van dieren. Hierin staat onder andere dat aan personen van onder de 16 jaar zonder begeleiding geen huisdieren verkocht mogen worden en dat dieren niet meer in etalages mogen staan. Verkopers moeten ook schriftelijke informatie afgeven over het dier dat een klant heeft gekocht.

ACTIEPUNT 7

Gemeente Heerlen voert een beleid dat gericht is op het uitfasen van verkoop van dieren in dierenwinkels en tuincentra. De gemeente Heerlen verstrekt geen vergunning voor dierenbeurzen, dit beleid wordt opgenomen in de APV.

Diergeneeskundige hulp

De eigenaar is verplicht zijn huisdier de nodige zorg te geven. Ook moet de eigenaar zorgen voor diergeneeskundige hulp als dit nodig is. Voor minima zijn de dierenartskosten moeilijk te dragen. Een deel van de minima kan tijdelijk (maximaal twee jaar) terecht bij één van de dierenvoedselbanken, waarbij ook een kortingsregeling voor diergeneeskundige hulp bestaat.

Veel minima zijn echter financieel niet in staat om deze kosten te dragen. Dit leidt ertoe dat dieren nogal eens te laat bij een dierenarts komen. Dit resulteert in een intensievere en langdurigere behandeling die daardoor ook duurder uitvalt. Af en toe moet ook overgegaan worden tot euthanasie of het afstand doen van het huisdier. Deze situatie is voor eigenaar en dier erg ingrijpend.

Voor het wettelijk kader en de handhaving, zie elders in deze nota.

Dierenmishandeling verwaarlozing en huiselijk geweld

Cirkel van geweld

Dierenwelzijn is een breder thema dat niet beperkt zou moeten blijven tot speciale handhavers en inspectiediensten. Als er in een huishouden geweld is tegen personen, is er vaak ook geweld tegen dieren. Dit wordt ook wel de 'cirkel van geweld' genoemd. Zo kan iemand een ander pijn doen door diens dier pijn te doen. En de ene mens kan de ander bedreigen door diens dier te bedreigen. Ook verwaarlozing is een vorm van mishandeling. Het is daarom van belang dat het gehele Heerlense politiecorps hiervan voldoende op de hoogte is. Inmiddels is er een dierenwelzijnsgroep opgericht bij Stand-By, zodat men ook daar bij de huisbezoeken kan beoordelen of mogelijk sprake is van dierenmishandeling en actie kan ondernemen. Deze actie kan eruit bestaan het betreffende dier (tijdelijk) onder te brengen via Stichting Mendoo. Deze stichting bemiddelt tussen diereigenaren en gastgezinnen en voert controles uit, zorgt dat de nodige medische zorgen aan het dier geleverd worden etc.

ACTIEPUNT 8

Gemeente Heerlen bekostigt gastlessen van Stichting Mendoo over het herkennen van dierenmishandeling aan StandBy, politie en andere instellingen die met huiselijk geweld te maken hebben.

ACTIEPUNT 9

Gemeente Heerlen informeert haar inwoners actief dat met het telefoonnummer 144 (Red een Dier) gebeld kan worden bij het vermoeden van verwaarlozing of dierenmishandeling.

ACTIEPUNT 10

Gemeente Heerlen spant zich in om te bewerkstelligen dat in opvanglocaties huisdieren meegenomen mogen worden.

ACTIEPUNT 11

Gemeente Heerlen informeert haar inwoners actief dat een vermissing van een huisdier gemeld moet worden bij politie, dierenambulance, stichting Amivedi, mijndieriszoek.nl en Stichting Hart Limburg Zuid.

ACTIEPUNT 12

Gemeente Heerlen sluit een convenant met dierenwinkels en tuincentra dat tot doel heeft om het welzijn van huisdieren te verbeteren en de verkoop van levende dieren aldaar op termijn te stoppen.

ACTIEPUNT 13

Gemeente Heerlen controleert op regelmatige basis op naleving van de wettelijke verplichtingen door de verkooppunten.

Wettelijk verplichte opvang van huisdieren

In Nederland zijn dieren geen zaken,¹⁷ maar de bepalingen uit het vermogens- en goederenrecht zijn wel van overeenkomstige toepassing op dieren.¹⁸ Eigenaarschap, bezit en houderschap zijn daarmee wettelijke begrippen die ook op diereigenaren van toepassing zijn.

Net als de vinder van een onbeheerde zaak is de vinder van een onbeheerd dier in beginsel wettelijk verplicht om hiervan met spoed aangifte te doen bij de daartoe aangewezen ambtenaar van de gemeente.¹⁹ Als dit dier gevonden wordt in een gebouw of voertuig, dan wordt de aangifte gedaan bij de gebruiker van het gebouw of voertuig.²⁰ Dit is in beide gevallen slechts anders als de vinder de vermoede eigenaar op de hoogte heeft gebracht van de vondst. De gemeente kan vorderen dat de vinder het onbeheerde dier in bewaring geeft bij de gemeente.²¹ De vinder is hier te allen tijde toe bevoegd; doet hij dit niet dan is hij verplicht zelf voor bewaring en onderhoud van het dier te zorgen.²² In de praktijk is de bewaarfunctie uitbesteed aan opvangcentra zoals dierenasiels. Ook kan melding gemaakt worden bij de politie, dierenambulance, stichting Amivedi, ijdieriszoek.nl en Stichting Hart Limburg Zuid over het vermiste dier.

¹⁷ Art. 3:2a lid 1 BW.

¹⁸ Art. 3:2a lid 2 BW.

¹⁹ Art. 5:5 lid 1 sub a jo. art. 5:5 lid 2 BW.

²⁰ Art. 5:5 lid 1 sub b jo. art. 5:5 lid 2 BW.

²¹ Art. 5:5 lid 1 sub c BW.

²² Art. 5:5 lid 3 BW.

Heerlen heeft de bewaarplicht van en medische plicht voor gevonden dieren middels overeenkomsten overgedragen aan de dierenopvangcentra in Born en Heerlen. In principe betaalt de eigenaar voor de gemaakte kosten tijdens de opvang. De gemeente hoeft alleen de kosten te vergoeden voor de opvang van dieren die niet naar de eigenaar teruggaan. Voor de opvang van sommige ontsnapte of losgelaten exotische dieren (bijvoorbeeld reptielen, apen, papegaaien) bestaan gespecialiseerde opvangcentra. In de genoemde overeenkomst wordt de Dierenbescherming verantwoordelijk gesteld voor aansturing van de dierenambulance wanneer deze nodig is.

Honden en katten

Identificatie en registratie

Veel dieren komen onnodig in het asiel terecht omdat de eigenaar op het moment van aantreffen niet achterhaald kan worden. Identificatie (door middel van een chip) en registratie (afgekort I&R) kunnen ervoor zorgen dat een eigenaar snel wordt opgespoord. Het Honden- en Kattenbesluit 1999 stelde dat een hond of kat binnen vijf werkdagen na binnenkomst in een asiel wordt voorzien van een uniek identificatiemiddel. Ook dieren die in een asiel worden geboren, moesten volgens dit besluit worden voorzien van een identificatiemiddel.

[Vraag aan de ambtenarij]: wat is de regeling hieromtrent momenteel?

Het chippen van katten en honden moet dierenwelzijnsproblemen tegengaan, zoals vermissing (onder andere bij calamiteiten), dumping, zwerven, mishandeling, verwaarlozing en malafide handel (dit laatste geldt met name voor honden). Helaas worden nog altijd dieren van malafide herkomst ingevoerd en verhandeld. Het gaat om dieren die niet gefokt zijn volgens Nederlandse eisen. Hieronder bevinden zich vaak dieren die later voor problemen zorgen, bijvoorbeeld omdat zij in de eerste maanden onvoldoende zijn gesocialiseerd of te vroeg bij het moederdier zijn weggehaald.

Identificatie en registratie zijn voor honden verplicht sinds 2013. Iedere hond die in Nederland geboren wordt, moet sindsdien binnen zeven weken worden gechipt. Deze maatregel is een uitvoering van de landelijke Nota Dierenwelzijn uit 2007. Het is voor opsporing van eigenaren van groot belang dat chipgegevens in één centrale database worden geregistreerd zonder tussenkomst van private databanken.

ACTIEPUNT 14

Gemeente Heerlen heeft baat bij de registratie van zwerfdieren en ondersteunt de registratie financieel door middel van een subsidie voor dit doel aan de opvangcentra.

ACTIEPUNT 15

Gemeente Heerlen continueert de overeenkomst met de Dierenbescherming t.b.v. opvang van gevonden dieren in Heerlen en Born. Daarnaast verleent de gemeente op verzoek subsidie aan organisaties als Stichting Hart Limburg Zuid voor aanvullende diensten zoals het zoeken van vermiste dieren en het ophalen van gevonden, overleden honden en katten om de eigenaar te achterhalen.

ACTIEPUNT 16

Gemeente Heerlen stelt specifieke agenten aan die dierenwelzijn als prioriteit hebben.

Op dit moment opereren er meerdere private databanken waarin huisdiereigenaren zelf hun gegevens kunnen wijzigen. De private databanken geven deze gegevens door aan de centrale databank, die alle gegevens bewaart maar slechts inzichtelijk is voor een zeer beperkte groep mensen. Dierenopvangcentra, fokkers en dierenwinkels kunnen zelf bepalen hoe zij de I&R van dieren uitvoeren. Dit is geen taak voor de gemeente, maar de gemeente kan wel aandringen bij de minister op een versneld invoeren van een centraal registratiesysteem.

Bij registratie geeft de eigenaar zijn of haar contactgegevens op. Effectieve I&R dienen de volgende doelstellingen:

- Betrouwbaarheid bij aankoop van dieren;
- Tracering van zwerfdieren;
- Tracering en preventie van ziekten;
- Handhaving regelgeving.

I&R maken deel uit van de overeenkomst met dierenopvangcentra (registratie vindt plaats bij de Nederlandse databank Gezelschapsdieren NDG). Bij particulieren moeten I&R worden gestimuleerd. Wanneer verplichte identificatie is ingevoerd, is de focus op registratie van groot belang. Dit vergemakkelijkt het terugvinden van de eigenaar bij vermissing en minimaliseert de kosten voor opvang.

De Stichting Amivedi, een landelijke organisatie waar men vermiste of gevonden dieren kan aanmelden, helpt bij het opsporen van vermiste dieren. Zwerfvende honden en katten die na twee weken aan het asiel worden overgedragen, worden op kosten van de gemeente gechipt.

Dierenartsen, Dierenambulance en de dierenasielen zijn in het bezit van een zogenaamde chipreader om de code van de chip te kunnen aflezen. Er zijn op dit moment meerdere chipsystemen en readers in de handel.

ACTIEPUNT 17

Gemeente Heerlen voorziet in stimulerende voorlichting over het chippen van katten.

ACTIEPUNT 18

Gemeente Heerlen gaat bij de Tweede Kamer aandringen op snelle implementatie van de plicht om katten te chippen en registreren en verleent vanaf 1-1-2022 subsidie aan minima om hun kat(ten) te laten castreren en chippen.

Het verplicht chippen van honden is inmiddels wettelijk vastgelegd. Het verplicht chippen van katten is aangenomen in de Tweede Kamer, maar nog niet van kracht. In 2011 werd een motie van de Partij voor de Dieren Amsterdam aangenomen die het college vroeg om het chippen van katten te verplichten.

Er blijkt echter geen verplichting op gemeentelijk niveau te kunnen worden opgelegd op basis van dierenwelzijn, volksgezondheid, diergezondheid, handelsverkeer, voorkoming van de verspreiding van smetstof, de aanwezigheid van schadelijke stoffen in dieren en producten van dierlijke oorsprong of de bescherming van de veiligheid van mensen en dieren.

Zwervende honden en katten die na twee weken aan het asiel worden overgedragen, worden op kosten van de gemeente gechipt.

Sinds het aannemen van de motie subsidieert de gemeente Amsterdam het chippen en castreren van katten van minima.

ACTIEPUNT 19

Gemeente Heerlen schaft de hondenbelasting af voor alle honden.

ACTIEPUNT 20

Gemeente Heerlen stelt met de Dierenbescherming een TNR (Trap Neuter Return)-regeling vast.

Hondenbelasting

Gemeenten zijn op grond van de Gemeentewet bevoegd belasting te heffen op het houden van honden.

Hondenbelasting is een algemene belasting die mensen met één of meerdere honden betalen. Deze belasting stamt uit de Middeleeuwen, toen honden werden gebruikt om karren te trekken. Het was een middel om transportbelasting te kunnen heffen. Daarnaast werd de belasting ingevoerd om de verspreiding van hondsdolheid tegen te gaan. Hondsdolheid is inmiddels nagenoeg verdwenen uit Europa.

In Heerlen betalen 8.000 mensen samen jaarlijks 841.000 euro aan hondenbelasting. Deze opbrengst gebruikt de gemeente voor algemene doelen. Vergeleken met een gemiddelde OZB betalen hondeneigenaren afhankelijk van de het aantal honden 21 tot 377% extra belasting. Heerlen is één van de gemeenten met de hoogste hondenbelasting, terwijl Heerlen daarnaast één van de armste gemeenten is. Bedenkend dat het houden van een hond leidt tot het stimuleren van het verantwoordelijkheidsgevoel, het tegengaan van eenzaamheid, het verhogen van de gezondheidsstatus en het verhogen van het gevoel van veiligheid, zou Heerlen verantwoord hondenbezit moeten aanmoedigen in plaats van het te willen ontmoedigen door zo'n hoge belasting.

ACTIEPUNT 21

Gemeente Heerlen stimuleert via voorlichting aan eigenaren het laten castreren van hun kat en verzorgt castratieacties waarbij minima hun kat gratis kunnen laten castreren.

ACTIEPUNT 22

Gemeente Heerlen treft een noodvoorziening voor mensen met onvoldoende draagkracht die hun dier willen afstaan aan het asiel en maakt dit bekend op de daarvoor bestemde websites en overige informatiekkanalen.

De aangenomen motie met het dictum “Verzoekt het college mitsdien te onderzoeken welke (financiële) consequenties exact zouden volgen uit het afschaffen van de hondenbelasting per 1 januari 2022, en daarbij ook na te gaan op welke wijze de inkomstenderving voor de gemeente Heerlen gecompenseerd zou kunnen worden “, mondeling aangevuld met de optie om dit alleen voor de eerste hond te doen, is slechts een begin naar totale afschaffing van de hondenbelasting.

Zwerfdieren

Er leven nog steeds zwerfkatten in Heerlen. Verschillende groepen worden in de gaten gehouden door vrijwilligers. Helaas is nog niet geregeld dat als er nieuwe zwerfkatten ontdekt worden, de Dierenbescherming er in naam van de gemeente voor zorgt dat deze worden gevangen, gecastreerd en zo mogelijk geplaatst. Kan dit plaatsniet, met name als de kat te wild is, dat wordt deze dan na castratie en diergeneeskundige hulp teruggezet wordt op de vindplaats. In veel gemeenten geldt deze regeling al. Dit voorkomt aanwas van zwerfkatten. Omdat ook binnen gezinnen vaak ongeplande nestjes katten geboren worden, die kunnen eindigen als zwerfkatten, is het van belang dat eigenaren van katten worden gestimuleerd om hun dier te laten castreren.

Afstand doen van een dier

Wanneer de eigenaar van een dier afstand doet van zijn of haar dier is het voor het dier en de gemeente van belang dat de eigenaar het dier niet dumpst maar afstaat aan een asiel. Asielen vragen dan aan de eigenaar een vergoeding voor de opvang en verzorging van afstandsdieren.

Ook kan men een dier aanmelden bij Verhuisdieren.nl. Een betrouwbare site voor een nieuwe plek voor een huisdier die minder geld kost dan een plek in het asiel waarmee men weet waar het dier terecht komt.

Het aantal afstandsdieren is de laatste jaren toegenomen in het dierenasiel Born doordat eigenaren steeds vaker afstand doen van zieke dieren of van dieren met gedragsproblemen. Hier is mogelijk een verband met de economische status van de eigenaren en de (soms hoge) medische kosten. Deze kosten schuiven door naar de Dierenbescherming wanneer het dier aan het asiel wordt afgestaan. Het is van belang dat eigenaren van tevoren goed weten wat hen (financieel) te wachten staat bij de aanschaf van een dier.

Voor onvoorziene omstandigheden biedt afstand doen een oplossing. Sommige eigenaren kunnen het afstandsbedrag niet betalen.

Om te voorkomen dat zij op een andere manier van hun dier afstand doen, bijvoorbeeld door het achter te laten in een park of bos, is het van groot belang dat zij toch hun dieren kunnen afstaan aan het asiel. Voor deze gevallen is het wenselijk als de gemeente een noodvoorziening treft. Hier mogen voorwaarden aan verbonden zijn betreffende de aanschaf van nieuwe dieren.

Dierenbuddy's

Door de Dierenbescherming is het project Dierenbuddy's opgestart voor huisdieren die om een andere dan een financiële reden dreigen te moeten worden afgestaan.

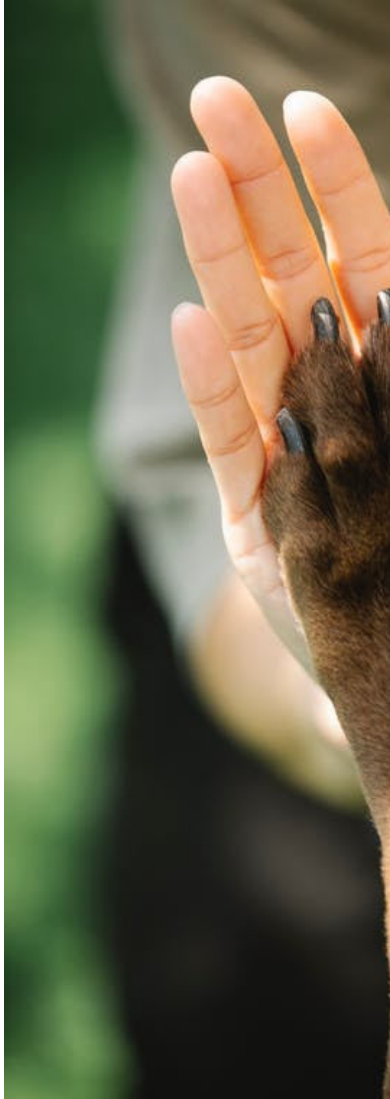
Wat is Dierenbuddy?

Voor veel ouderen of chronisch zieken zijn huisdieren van groot belang voor hun kwaliteit van leven. Met het ouder worden nemen functiebeperkingen vaak toe en wordt tegelijkertijd in veel gevallen het sociale netwerk kleiner. Hierdoor kunnen eigenaren problemen ondervinden bij de verzorging van hun huisdier, terwijl dit dier voor hen juist zo belangrijk is. De vrijwilligers van Dierenbuddy ondersteunen deze mensen op het thuisadres bij de verzorging van hun huisdier. Zo kunnen mens en dier zo lang mogelijk van elkaars gezelschap genieten, ook in een zorginstelling, wanneer die huisdierbezit toestaat.

De dierenbuddy's van de Dierenbescherming doen dus waardevol werk. Met de hulp van deze dierenbuddy's hoeven ouderen en chronisch zieken geen afscheid te nemen van hun geliefde huisdier, omdat ze er minder goed voor kunnen zorgen. Zo voorkomen we eenzaamheid én dierenleed. Want voor een huisdier is het ook niet fijn om uit zijn vertrouwde omgeving gerukt te worden. Inmiddels kom je onze dierenbuddy's al in dertien verschillende gemeenten tegen. En mét succes! Hoe mooi zou het zijn als het dierenbuddy-project uitgebreid kan worden met Heerlen?!

ACTIEPUNT 23

De Gemeente Heerlen treedt in overleg met De Dierenbescherming om ook in Heerlen een project Dierenbuddy's te starten en financieel te ondersteunen.

Agressieve honden in de openbare ruimte

Honden kunnen agressie vertonen door verschillende oorzaken. Vaak noemen mensen het gedrag van een hond agressief, terwijl het in die situatie natuurlijk hondengedrag is, alleen vanuit mensenoogpunt ongewenst. Echter, er kan ook afwijkend agressief gedrag voorkomen. Veelal ligt hier een gebrek aan socialisatie of een onjuiste opvoeding aan ten grondslag, mogelijk gecombineerd met een erfelijke component.

Meestal richt de afwijkende agressie zich op andere honden, maar soms ook op mensen. Aan het fokken van honden kan de gemeente geen eisen stellen, omdat dit landelijk geregeld is. Wel kan de gemeente middels voorlichting en een subsidie voor hondenlessen zorgen dat zoveel mogelijk bijtincidenten voorkomen worden.

ACTIEPUNT 24

De Gemeente Heerlen organiseert een goede voorlichting over het opvoeden van een hond om zo problemen in de toekomst te voorkomen. Zij subsidieert waar nodig het volgen van basale hondentraining. Daarnaast verscherpt de gemeente de controle op verboden trainingsmiddelen.

Paarden

Paarden zijn dieren die graag in kuddes leven en veel bewegingsvrijheid nodig hebben. Toch staan veel paarden en pony's het grootste deel van de tijd alleen in een box en kunnen daarmee niet hun natuurlijke gedrag vertonen. Uit onderzoek van Dier&Recht blijkt dat ruim 80% van de manegepaarden lijdt onder ernstige, psychische of fysieke, welzijnsproblemen.²³ Dit als gevolg van individuele urenlange opsluiting opgesloten in een box, zonder vrije bewegingsruimte en weinig fysiek contact met soortgenoten waardoor het dier chronische stress ervaart. Daarnaast speelt het probleem van het gebruik van dwangmiddelen; ook hierdoor lijden paarden aan pijn, angst en stress.

ACTIEPUNT 25

De Gemeente Heerlen geeft voorlichting aan paardenhouders en maneges over het verbeteren van paardenwelzijn op basis van de uitgangspunten van het Paardenbesluit.

²³ <https://www.dierenrecht.nl/sites/default/files/2019-10/rapport-misstanden-op-de-manege.pdf>

In tegenstelling tot andere landen stelt Nederland geen wettelijke minimumeisen aan de huisvesting en verzorging van paarden. De Wet dieren en het Besluit houders van dieren stellen slechts algemene eisen. De Sectorraad Paarden stelde richtlijnen die zelfregulerend zouden moeten werken. Deze zelfregulatie is niet gelukt.

In 2011 is de Dierenbescherming gekomen met het Paardenbesluit dat, naar de mening van de Dierenbescherming, als minimumrichtlijn zou moeten dienen voor het houden van paarden.²⁴ Hierin staat onder meer dat paarden minimaal vier uur per dag los moeten kunnen lopen, in groepen worden gehuisvest en worden gevrijwaard van eindeloze verveling. Heerlen zou deze wensen uit het Paardenbesluit als richtlijn moeten overnemen.

Paarden zijn soms ook verkeersdeelnemers. Als er een ongeluk met een paard plaatsvindt, kan dit voor onrust en onduidelijkheid zorgen. Het is daarom belangrijk om op voorhand duidelijke afspraken te maken over hulp aan het verongelukte paard.

ACTIEPUNT 26

De Gemeente Heerlen maakt duidelijke afspraken met dierenartsen, dierenhulporganisaties en noodhulpinstanties over de handelwijze bij een verongelukt paard.

ACTIEPUNT 27

De Gemeente Heerlen pleit er bij de Rijksoverheid voor dat het Paardenbesluit van de Dierenbescherming als basis dient voor het waarborgen van het paardenwelzijn in de Wet dieren.

²⁴ <https://edepot.wur.nl/162382>

ACTIEPUNT 28

Gemeente Heerlen behandelt in haar proactieve voorlichting over verantwoorde aanschaf en verzorging van dieren behandelt de gemeente ook specifiek vogels en vissen en andere zoogdieren dan honden, katten en paarden.

Andere zoogdieren, vogels en vissen

Mensen verkijken zich vaak op de verzorging van kleinere dieren zoals vogels, vissen, cavia's, konijnen en andere knaagdieren. Omdat de aanschafprijs van deze dieren in het algemeen laag is, kan er nog vaker dan bij honden en katten sprake zijn van impuls aankopen. Goede voorlichting over huisvesting, verzorging en (diergeneeskundige) kosten kan een verandering in impuls aankopen brengen.

Belangrijk bij deze voorlichting is dat wordt aangegeven waar men de dieren naartoe kan brengen als ze niet langer gewenst zijn. Dit voorkomt uitzetting in de natuur met daaraan verbonden dierenleed. Zo zijn er ook in (de omgeving van) Heerlen deskundige opvanglocaties voor konijnen en cavia's. Op deze locaties kan men ook dieren adopteren.

Exotische dieren

Exotische dieren zijn dieren die niet van nature in Nederland voorkomen en nog niet lang in Nederland worden gehouden. Gedacht moet worden aan slangen, papegaaien en schildpadden. Zij worden soms gehouden als huisdier of in een dierentuin. Veel mensen realiseren zich niet dat de dieren hier niet thuishoren en missen vaak de kennis van de soortspecifieke verzorgingseisen. Het verschil tussen een natuurlijke omgeving en een huiskamer is wel heel groot. Het welzijn van deze dieren kan daardoor ernstig geschaad worden.

Het houden van bepaalde soorten reptielen vereist veel kennis en/of ervaring van de houder. Het komt vaak voor dat het dier groter wordt dan verwacht, duurder in onderhoud is en/of dat het dier behoorlijk oud kan worden. Veel reptielen worden dan afgedankt en komen dan weer in opvangcentra of in de vrije natuur terecht of worden in beslag genomen. Dierentuinen hebben een vergunning waarin onder andere het welzijn van de dieren wordt geregeld. Bij de aanschaf van dit soort exoten door particulieren moet goed worden nagedacht en een goede voorlichting vanuit de handel is absoluut een noodzaak.

ACTIEPUNT 29

Gemeente Heerlen ontmoedigt middels voorlichting het houden van exoten door particulieren.

Bedrijfsmatig gehouden schapen

Het is een vertrouwd beeld in Heerlen: Vanaf april trekt een schaapsherder er met zijn kudde op uit om diverse percelen in Heerlen te laten begrazen. Hiervoor is met de gemeente een contract afgesloten.

[Vraag aan ambtenarij] Wat is de inhoud van dit contract?

Uiteraard moet het welzijn van de schapen gegarandeerd worden. Hiervoor verantwoordelijk is in eerste instantie de herder, maar

[Vraag aan ambtenarij] Wat is de verantwoordelijkheid hierin voor Gemeente Heerlen?

Het zou niet meer voor mogen komen dat schapen bij zeer hoge temperaturen op een perceel met onvoldoende beschutting gezet worden, of dat ze dagen geen beschikking hebben over drinkwater.

Dierenparkjes en schuilstallen

Hobbydieren zijn landbouwdieren die in kleine aantallen worden gehouden, zonder

winstoogmerk. Onder meer schapen, geiten, paarden, runderen, varkens, alpaca's en kippen die in beperkte aantallen worden gehouden, behoren allemaal tot hobbydieren. Nederland telt zeer veel particulieren, schattingen lopen uiteen van vijftig- tot honderdduizend, die voor hun plezier landbouwdieren houden. Ook de gemeente houdt dit soort dieren in dierenparkjes.

Het houden van deze dieren als hobbydieren is over het algemeen aan meer regels gebonden, dan het houden van een hond of een kat. Zij vallen namelijk onder de regels die op de commercieel gehouden landbouwhuisdieren van toepassing zijn. Ook zij kunnen bijvoorbeeld dezelfde zeer besmettelijke dierziekten oplopen, zoals varkenspest, mond- en klauwzeer of vogelgriep.

Iemand die een hobbydier houdt, is verantwoordelijk voor de gezondheid van het dier en moet bij het vermoeden van een ziekte een dierenarts inschakelen. Die kan constateren of het dier ziek is en zo ja, of het om een ziekte gaat die moet worden gemeld bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Ook weet de dierenarts hoe de ziekte moet worden gemeld en kan hij/zij de eigenaar van het dier vertellen wat er verder moet gebeuren.

ACTIEPUNT 30

Gemeente Heerlen laat structureel controleren of aan de gezondheids- en welzijnseisen voor hobbydieren wordt voldaan.

ACTIEPUNT 31

Gemeente Heerlen controleert in het zomerseizoen minstens wekelijks de schaapskudde op het welzijn van de schapen en onderneemt actie indien nodig.

Een weide met soortgenoten is meestal de beste plek voor hobbydieren, zowel uit het oogpunt van dierenwelzijn als diergezondheid. De meeste hobbydieren zijn kuddedieren en zij moeten in ieder geval met minimaal één soortgenoot worden gehouden.

Een weide alleen biedt onder bepaalde weersomstandigheden echter niet alle voorzieningen voor een dier. Wanneer er hevige regenval plaatsvindt, of het erg warm is en de zon de hele dag op het weiland staat, kunnen dieren veel last hebben van de weersinvloeden. Het is daarom noodzakelijk en ook wettelijk verplicht dat hobbydieren een schuilmogelijkheid hebben. Ook moeten zij continu de beschikking over vers drinkwater hebben.

Extreme droogte en hitte kunnen ervoor zorgen dat dieren niet genoeg vocht binnenkrijgen en uitdrogen. Eenvoudige maatregelen zoals het onder water zetten van een stuk groen kunnen de dieren aanzienlijk helpen. Ook moet de gemeente een lokaal hitteplan opstellen voor de dierenverblijven in eigendom van de gemeente, zoals de stadsboerderijen maar bijvoorbeeld ook in vijvers en parken.

ACTIEPUNT 32

Gemeente Heerlen stelt een hitteplan op voor alle dieren in haar eigendom. Daarnaast worden hittemaatregelen voor diereneigenaren gecommuniceerd op de website van Gemeente Heerlen.

Wij horen vuurwerk
dubbel zo hard als jij!

Vuurwerk

Voor dieren in het wild, maar zeker ook voor de meeste gehouden dieren is vuurwerk een ramp. Vuurwerk past niet binnen de gebeurtenissen waar dieren erfelijk op geprogrammeerd zijn. Afhankelijk van de aard van het dier en de reactie van de omgeving van het dier betekent dat óf dat de dieren erg schrikken van het onverwachte licht en geluid en verstijven van angst of willen vluchten, óf dat de dieren het een interessante happening vinden en geen gevaar zien.

Elk jaar komen er dieren om doordat ze in blinde paniek weg rennen en verongelukken of doordat ze slachtoffer zijn van al dan niet opzettelijke verwonding door vuurwerk.

Daarnaast lijden veel dieren in de tijd dat er vuurwerk wordt afgestoken tot ver daarna aan stress. Dieren willen niet meer eten en drinken, durven het huis niet meer uit, of krijgen andere psychische en/of lichamelijke problemen. Dit samennemend met de ellende die veel mensen ervaren door vuurwerk en het feit dat 85% van de mensen van het vuurwerk af wil, leidt tot de conclusie dat Heerlen al het vuurwerk moet verbieden.

ACTIEPUNT 33

Gemeente Heerlen verbiedt al het consumentenvuurwerk en dringt bij de provincie aan op een terughoudend beleid bij het verlenen van vergunningen voor professionele vuurwerkshows.

Ballonnen en wensballonnen

Ballonnen*in de lucht komen onvermijdelijk terecht in de openbare ruimte. Een mogelijk gevolg hiervan is dat dieren de ballonresten voor voedsel aanzien en daardoor ziek worden en sterven. Dieren kunnen verstrikt raken in aanhangende linten en touwtjes. Het dumpen van zwerfafval is wettelijk verboden. Maar blijkbaar is het afval dat na loslaten (de ballon) een stuk verderop neerkomt, een ander soort afval.

Natuurorganisaties zijn tegen wensballonnen. Ook hier kunnen alle soorten vogels in verstrikt raken, met name uilen. Deze heteluchtballonnen, waarbij open vuur zorgt voor het opstijgen, zijn de laatste jaren enorm populair geworden. Het oplaten van deze ballonnen kan echter leiden tot gevaarlijke situaties met zeer ernstige gevolgen zoals bijv. branden in natuurgebieden.

ACTIEPUNT 34

Gemeente Heerlen vermeld op haar website wat gevolgen van oplaten van ballonnen kunnen zijn, verwijst naar alternatieven en voert een ontmoedigingsbeleid of verbod op pretballonnen.

Rol gemeente

Een mogelijkheid is het verbieden van het oplaten van pretballonnen op haar grondgebied, dan wel een ontmoedigingsbeleid hanteren. Wensballonnen moeten worden verboden in verband met brandgevaar. Gemeente Heerlen zal op haar website duidelijk vermelden wat gevolgen van het oplaten van ballonnen kunnen zijn en verwijst naar alternatieven.

* biologisch afbreekbare ballonnen doen er jaren over doen voordat ze vergaan en kunnen daardoor hetzelfde dierenleed veroorzaken als niet afbreekbare ballonnen

Evenementen met dieren

Helaas worden dieren nog altijd gebruikt voor het vermaak van mensen en lijden dieren daaronder. De dieren die bij evenementen worden gebruikt, kunnen vaak hun soorteigen gedrag niet vertonen. Ook hebben zij meestal geen mogelijkheid om zich terug te trekken. Zo krijgen roofvogels nauwelijks de kans om te vliegen en zitten ze voor het grootste deel van de tijd in te kleine hokken of met een kort touw vastgebonden aan een blok, zonder schaduw of water. In Nederland staan ongeveer 200 bedrijven geregistreerd bij de Kamer van Koophandel die dieren verhuren voor evenementen, zoals mobiele kinderboerderijen, roofvogelshows en levende kerststallen. Alle bedrijven bij

elkaar bieden ongeveer 150 diersoorten aan en in totaal enkele duizenden individuele dieren. Door verhuurbedrijven wordt niet altijd bijgehouden hoe vaak welk dier verhuurd wordt. Niet alle begeleiders van de dieren zijn daarvoor geschoold. Ook dit kan leiden tot welzijnsproblemen bij de dieren.

Het is wenselijk dat Heerlen afstand neemt van het op deze manier gebruiken van dieren. Momenteel is het wettelijk niet mogelijk om dieronvriendelijke evenementen te verbieden op grond van dierenwelzijn.

Wel kan worden gekozen voor het vergunningplichtig maken van evenementen met dieren. Onlangs is daar in Den Haag een initiatiefvoorstel over aangenomen (RIS-nummer 303419). In Den Haag is daarmee spoedig een vergunning nodig voor het gebruik van dieren voor vermaak.

Roofvogels en roofvogelshows^{25,26}

Roofvogels horen in de vrije natuur!

In ons land zijn momenteel maar liefst 60 aanbieders die dagelijks, wekelijks en op verzoek shows en workshops met roofvogels en uilen verzorgen. Het gaat hier om honderden dieren. De meeste bezoekers van deze shows realiseren zich niet hoeveel dierenleed schuilgaat achter dit ogenschijnlijk onschuldige vermaak.

In Nederland wordt een groot en toenemend aantal inheemse en uitheemse roofvogels en uilen gehouden en verhandeld. Dit aanbod wordt deels gevoed met in gevangenschap gefokte vogels, maar voor een deel wordt ook aan de vraag voldaan door eieren en nestjongen uit nesten in het wild te roven.

Roofvogel- en uilenshows bevorderen de wens van mensen om zelf een roofvogel of uil te willen hebben. Met roofvogels en uilen kun je echter geen band opbouwen, zoals met een hond of een kat.

Tijdens shows komt het geregeld voor dat een in gevangenschap gefokte vogel de vrijheid kiest en ontsnapt. Een deel van de ontsnapte vogels wordt niet terug gevangen en deze vogels vormen een bedreiging voor de Nederlandse natuur. Ontsnapte vogels gedragen zich anders dan hun wilde soortgenoten. Ze komen bijvoorbeeld dichterbij mensen en voeren soms schijnaanvallen uit op hen. Er is sprake van faunavervalsing wanneer door niet-natuurlijke oorzaak (ontsnappingsen, expres loslaten) nieuwe (onder)soorten zich vestigen en deel gaan uitmaken van de Nederlandse natuur. Ontsnapte vogels lopen zelf ook grote risico's door de leertjes aan hun poten waarmee ze verstrikt kunnen raken in de takken en daardoor kunnen lijden en sterven.

ACTIEPUNT 35

Gemeente Heerlen verzoekt de minister, samen met andere gemeenten, meer mogelijkheden te krijgen om het gebruik van dieren bij evenementen te weren.

ACTIEPUNT 36

Gemeente Heerlen maakt evenementen met dieren vergunningplichtig waarbij alleen een vergunning verleend kan worden als het dierenwelzijn gegarandeerd is.

²⁵ <http://www.werkgroeproofvogels.nl/index.php/bedreigingen/wij-zijn-tegen-roofvogelshows>

²⁶ <https://www.vogelbescherming.nl/over-ons/standpunten/standpunt-roofvogelshows>

In de Wet Dieren staat in artikel 2.1 lid 1 duidelijk omschreven dat het verboden is om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van een dier te benadelen.

Bij het gebruik van roofvogels voor vermaak is er sprake van het benadelen van het welzijn. Het gebruik van uilen en roofvogels voor vermaak kan niet worden beschouwd als een redelijk doel, het tast hun welzijn aan en zou dus dienen te vallen onder bovenstaande wettelijke regels. De dieren zitten vast aan een paal of in een kooi op ooghoogte waardoor de situatie voor een roofvogel als bijzonder bedreigend wordt ervaren. Een roofvogel heeft buitengewoon goede ogen en oren en ervaart de drukte tussen mensen als bijzonder stressvol. Het gegeven dat de vogels hieraan vaker worden blootgesteld is geen reden om het te blijven toestaan. Er wordt bovendien geen rekening gehouden met de intrinsieke waarde van roofvogels. Onderstaande overtredingen zijn van toepassing op dit gebruik.

Wet Dieren, artikel 1.3. Intrinsieke waarde

1. De intrinsieke waarde van het dier wordt erkend;
2. Onder erkenning van de intrinsieke waarde als bedoeld in het eerste lid wordt verstaan erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel. Bij het stellen van regels bij of krachtens deze wet, en het nemen van op die regels gebaseerde besluiten, wordt ten volle rekening gehouden met de gevolgen die deze regels of besluiten hebben voor deze intrinsieke waarde van het dier, onverminderd andere gerechtvaardigde belangen. Daarbij wordt er in elk geval in voorzien dat de inbreuk op de integriteit of het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs behoeven is verzekerd;
3. Voor de toepassing van het tweede lid wordt tot de zorg die dieren redelijkerwijs behoeven in elk geval gerekend dat dieren zijn gevrijwaard van:

- a. dorst, honger en onjuiste voeding;
- b. fysiek en fysiologisch ongerief;
- c. pijn, verwonding en ziektes;
- d. angst en chronische stress;
- e. beperking van hun natuurlijk gedrag;

In gevangenschap kunnen de vogels hun natuurlijke gedrag niet vertonen. Ze krijgen niet of nauwelijks de kans om te vliegen, ze mogen niet op hun eigen prooi jagen (en die ook opeten), ze hebben niet de vrijheid om een partner te kiezen, een nest te bouwen en jongen groot te brengen. Voor het grootste deel van de tijd zitten ze in een te klein hok of zitten ze met een kort touw vast aan een blok. In het kort: het maken van eigen keuzes is ze ontnomen.

Circus met wilde dieren is verleden tijd sinds september 2015

In een onnatuurlijke omgeving, tussen mensen, moeten roofvogels kunstjes doen en zou je kunnen zien als circus met wilde dieren, hetgeen sinds september 2015 door de overheid is verboden. Vogels staan niet specifiek genoemd op de lijst van dieren die niet meer mogen optreden. Dat een roofvogelshow of het tentoonstellen van uilen en roofvogels in het verlengde ligt van circus met wilde dieren mag duidelijk zijn.

Wet Dieren, artikel 2.1. Dierenmishandeling

Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van een dier te benadelen. Het welzijn van de dieren wordt hier zonder redelijk doel benadeeld.

Besluit Houders van Dieren artikel 1.6

1. De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht;
2. Een dier wordt voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.

Rol Gemeente Heerlen

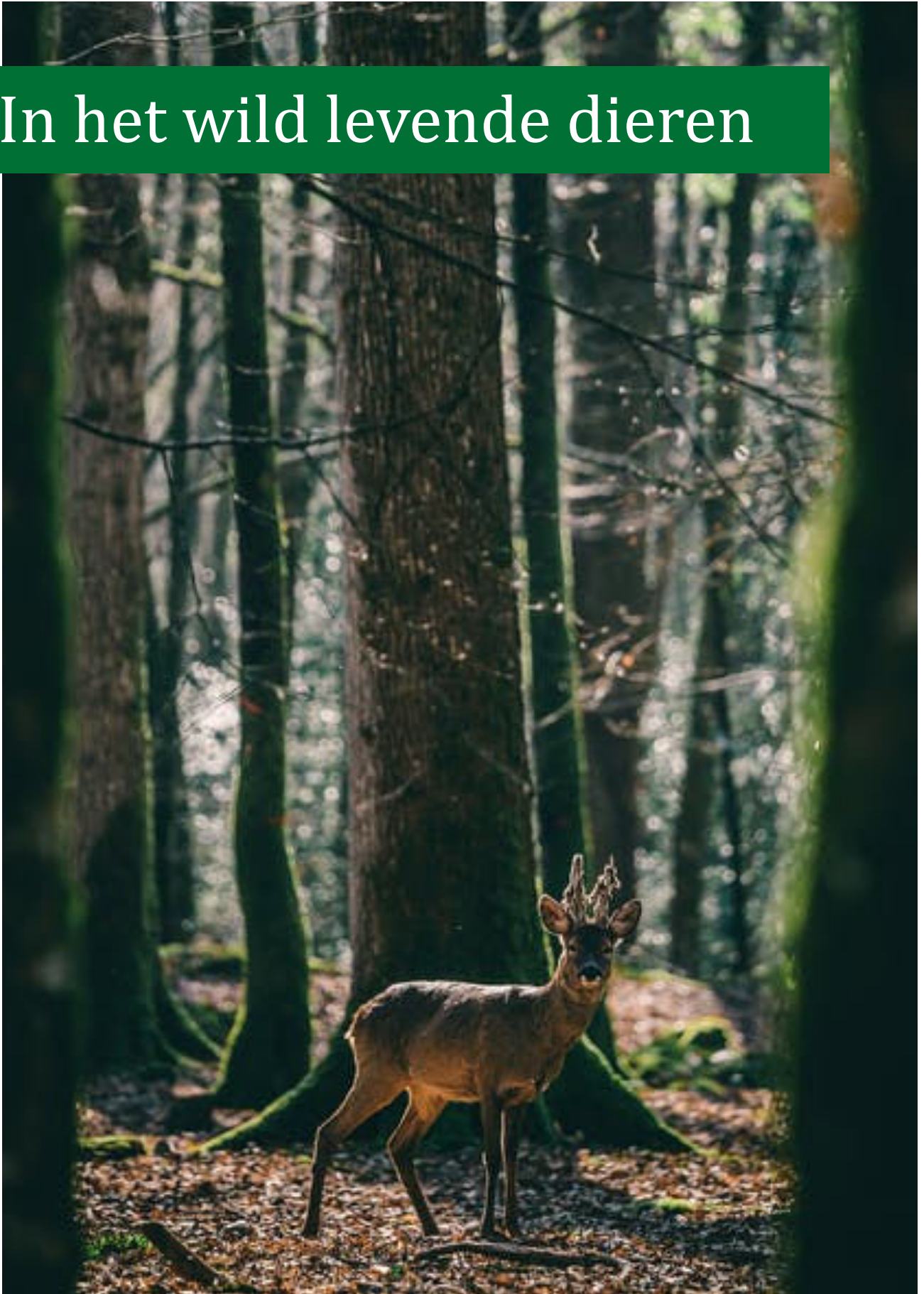
Het laten optreden van roofvogels voor vermaak is geen geldige reden om eerdergenoemde wetsovertreding toe te staan voor zover zulks redelijkerwijs kan worden verlangd.

Gemeente Heerlen stelt een verbod in op het houden van roofvogels en uilen en het organiseren van shows en demonstraties met deze dieren op haar grondgebied.

ACTIEPUNT 37

Gemeente Heerlen stelt een verbod in tegen het houden van roofvogels en uilen en het organiseren van shows en demonstraties met deze dieren omdat dit onaanvaardbare gevolgen heeft voor natuur en dierenwelzijn.

4. In het wild levende dieren

Inleiding

In het wild levende dieren hebben veel te maken met verstoringen door de mens. Hun leefomgeving is sterk teruggedrongen door intensieve landbouw, steden en infrastructuur. Ook gebieden met een natuurbestemming zijn vaak door menselijke handelen in stukken verdeeld. Het is daarom van belang in het wild levende dieren zo veel mogelijk met rust te laten, zodat ze hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen en er zo min mogelijk onrust wordt veroorzaakt.

In het wild levende dieren moeten de kans krijgen om in vrijheid geboren te worden, te leven en te sterven. Alle onrust moet vermeden worden en hun welzijn moet worden beschermd. Ze zijn ook vaak onderdeel van het leven in de stad. Insecten bestuiven onze bloemen en vogels verspreiden de zaden door de stad.

In het wild levende dieren zijn daarmee essentieel onderdeel van de natuur en van de stad. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor wilde dieren. Daarom is het dierenwelzijnsbeleid ook van toepassing op in het wild levende dieren.

Alle in het wild levende dieren zijn beschermd door de Wet natuurbescherming. Onder bepaalde voorwaarden mag van die bescherming worden afgeweken. De Wet natuurbescherming maakt een onderscheid tussen jacht, beheer en schadebestrijding.

Jacht, beheer en schadebestrijding in Nederland²⁷

Jacht

Het is in Nederland toegestaan om te jagen op wild tijdens het jachtseizoen. Rijksoverheid stelt de seizoenen vast. In deze periode is het alle jachthouders, jagers met een jachtveld, toegestaan om de wildstand in hun jachtgebied te benutten voor consumptie. Binnen het lokale samenwerkingsverband van jagers, de wilbbeheereenheden, worden hier naar aanleiding van tellingen afspraken over gemaakt.

Vijf wildsoorten mogen vrij bejaagd worden tijdens de jachtperiode. Dit zijn: eenden, houtduiven, konijnen, hazen en fazanten. De gemeente Heerlen staat helemaal geen plezierjacht meer toe op haar gronden. Plezierjacht is wel toegestaan op de percelen van andere grondeigenaren.

Beheer en schadebestrijding

In de gemeente Heerlen is jacht in het kader van beheer- en schadebestrijding wel toegestaan. Dit is het geval als bepaalde belangen in gevaar zijn zoals openbare, verkeers- en vliegveiligheid en volksgezondheid of ter voorkoming van schade aan gewassen of flora en fauna. Dan mag er ook op andere diersoorten worden gejaagd. Dit na expliciete toestemming van overheid of provincie.

Beheer

Van sommige diersoorten wordt geoordeeld dat de populaties te groot zijn geworden en ze overlast (kunnen) veroorzaken. Er kan dan besloten worden om de populatie te verkleinen. In zo'n geval wordt er gesproken over beheerjacht. De noodzaak voor het beheer moet in een faunabeheerplan worden omschreven. In het plan staan ook de maatregelen die zullen worden uitgevoerd.

Handelingen op basis van beheer en schadebestrijding vinden plaats op basis van een grondgebruikersverklaring ten dienste van de grondgebruiker. De diersoorten mogen alleen bestreden worden als er een landelijke/provinciale vrijstelling, opdracht of ontheffing voor is. Een opdracht tot beheer kan door onder andere Gedeputeerde Staten worden gegeven aan een Faunabeheereenheid of aan een groep personen in specifieke (nood-)situaties. Provincies maken hiervan bijvoorbeeld gebruik bij de afhandeling van calamiteiten, het beheer van (invasieve) exoten of bij het nulstandbeheer van wilde zwijnen en verwilderde dieren.

Foto's: Verboden Jachthut en dierenresten Imstenraderbos Heerlen

²⁷ <https://fauna4life.nl/jacht-en-wetgeving/hoe-zit-dat-jacht-en-regelgeving/>

Beheer van exoten

Exoten zijn: diersoorten die niet van oorsprong in Nederland voorkomen. In Nederland zijn daarbij de provincies bevoegd gezag.

Exoten worden in drie categorieën ondergebracht:

1. Te verwijderen invasieve uitheemse exotensoorten;
2. De te beheersen soorten;
3. De nationale lijsten.

Voor al deze drie categorieën geldt dat het beschermen van biodiversiteit leidend moet zijn, dat wil zeggen: de variatie aan levende organismen van allerlei herkomst, met inbegrip van terrestrische, mariene en andere aquatische ecosystemen en de ecologische complexen waarvan zij deel uitmaken. Dit omvat diversiteit binnen soorten, tussen soorten en van ecosystemen. Dus economische, agrarische of recreatiebelangen (art. 4 lid 3 sub c EU-exotenverordening) mogen niet de reden zijn voor het beheer van exoten.

Voor de eerste categorie, de invasieve uitheemse exoten (die schade aanbrengen aan het ecosysteem), geldt dat ze uitgeroeid moeten worden. 'Uitroeien' in de zin van de EU-exotenverordening betekent echter niet per se doden, maar kan ook het 'volledig en permanent verwijderen van de soort met niet-dodelijke middelen' betekenen (art. 3 onder 13 EU-exotenverordening). Denk bijvoorbeeld aan de opvang van wasberen.

Provincies moeten er steeds voor zorgen dat deze dieren 'vermijdbare pijn, stress of lijden wordt bespaard' bij uitroeiingsmaatregelen (art. 17 lid 2 EU-exotenverordening). Dit pleit voor het vooropstellen van niet-dodelijke uitroeiingsmaatregelen en het toepassen van een escalatieladder (dus niet-dodelijke middelen eerst). Dit is immers conform de EU-verordening en daar moeten alle provincies aan voldoen.

Voor de tweede categorie, de te beheersen categorie exoten, zijn er meer mogelijkheden waaronder niet-dodelijke maatregelen om de populatie in te dammen of te beheersen (art. 19 EU-exotenverordening). Bij al deze maatregelen moeten er kosten-batenafwegingen en risicoanalyses worden gemaakt (art. 19 lid 1 EU-exotenverordening). Op basis hiervan moeten vervolgens de beheersmaatregelen gerangschikt worden volgens de escalatieladder. Van beheersmaatregelen mag alleen afgezien worden als aangetoond is dat dit bewezen erg duur en ineffectief is. Het doden van exoten uit deze categorie moet men dus kunnen motiveren.

ACTIEPUNT 38

Gemeente Heerlen past het instrument escalatieladder toe bij de verwijdering van uitheemse exoten en gaat vermijdbare pijn, stress of lijden hierbij tegen.

Voor een voor de provincie zorgwekkende en invasieve uitheemse soort kan gedeputeerde staten ook een lijst opstellen, de zogenaamde nationale lijst. Deze derde categorie aan exoten mag zonder vergunning niet gehouden, gekweekt, verhandeld, vrijgelaten of vervoerd worden. Voorgaande over uitroeings- en beheersmaatregelen is ook hier van overeenkomstige toepassing.

Tot slot, na het ingrijpen door de provincie moet zij passende herstelmaatregelen treffen om een aangetast, beschadigd of vernietigd ecosysteem te herstellen (tenzij de kosten hiervoor te hoog zijn, zie art. 20 lid 1 EU-exotenverordening). Deze herstelmaatregelen moeten de verstoring van het ecosysteem door zo'n exotische soort beter doen weerstaan, absorberen, laten aanpassen of herstellen (art. 20 lid 2 sub a EU-exotenverordening). Ook moeten ze preventief werken om een volgende invasie af te wenden (art. 20 lid 2 sub b EU-exotenverordening). In geval van exotische dieren kan men bijvoorbeeld de habitatten van inheemse soorten versterken.

Schadebestrijding onder beheer van provincie

Grondeigenaren, grondgebruikers, wildbeheerders en schadebestrijders werken samen om schade ten gevolge van wild te beperken.

Schadebestrijding wordt hoofdzakelijk uitgevoerd door jagers. Als schade wordt geconstateerd schakelt de boer vaak de jager in om te helpen bij de verjaging. Voor de meeste schadesoorten is een ontheffing nodig. Ontheffingsaanvragen lopen via de provincie. Een ontheffing is een toestemming van de provincie om beschermde inheemse dieren te verjagen, te vangen of te doden. Deze ontheffingen worden veelal door de provincie verleend aan de Faunabeheereenheid (FBE) op basis van een faunabeheerplan. De FBE schrijft deze ontheffing in eerste instantie door naar de wildbeheereenheid (WBE) waarbinnen deze schade voorkomt of dreigt voor te gaan komen. De wildbeheereenheid coördineert de inzet van de ontheffing in haar werkgebied en helpt de grondgebruiker zo om schade te voorkomen. Ontheffingen kunnen worden afgegeven voor o.a. voor de spreeuw, reewild, wild zwijn, wasbeer, kauw en steenmarter.

Voor sommige soorten is geen ontheffing nodig. Dan spreken we van een vrijstelling. Een vrijstelling is de toestemming van de minister van Economische zaken of de provincie om dieren te verjagen, te vangen of te doden. Deze geldt voor iedereen die aan de voorwaarden van de vrijstelling voldoet. De vrijstelling wordt op voorhand gegeven op basis van het faunabeleid van de provincie of Rijk. Er is geen aparte aanvraag bij de provincie nodig om deze vrijstelling krijgen. De vrijstelling mag gebruikt worden als men een schriftelijke toestemming heeft van de grondgebruiker. Er zijn twee soorten vrijstellingen:

1. Een landelijke vrijstelling voor diersoorten die landelijk belangrijke schade veroorzaken. Voorbeelden zijn: houtduif, konijn, zwarte kraai, kauw, vos en Canadese gans.
2. Een provinciale vrijstelling voor diersoorten die op provinciaal niveau belangrijke schade veroorzaken. In Limburg is dit bijvoorbeeld de veldmuis.

Soorten die landelijk of provinciaal zijn vrijgesteld kunnen zonder ontheffing verjaagd of gedood worden wanneer u er schade van wordt ondervonden, of wanneer u binnen een jaar belangrijke schade verwacht wordt. Wel gelden er in alle gevallen regels omtrent verboden en toegestane middelen en zijn aan de vrijstellingen voorwaarden gekoppeld.²⁸

Rol gemeente Heerlen en haar openbare ruimte

De gemeente Heerlen heeft als taak de openbare ruimte te beheren. Ze dient garant te staan voor een duurzaam ecologisch beheer met oog voor dierenwelzijn en milieu. De gemeente is vanuit de Wet op de publieke volksgezondheid verantwoordelijk voor de bestrijding van plaagdieren in de openbare buitenruimte.

Plaagdieren zijn onder andere: bruine ratten, muizen, eikenprocessierups, kakkerlakken, wespen, stadsduiven, meeuwen, mollen, steenmarters, verwilderde katten en konijnen. De algemene zorgplichtbepaling uit de Wet natuurbescherming moet hierbij steeds worden toegepast. Onnodig leed veroorzaken is daarom niet toegestaan.

De gemeente Heerlen heeft bij het beheer van de openbare ruimte steeds een voorbeeldfunctie²⁹:

- Door het realiseren en verstrekken van voorlichting en monitoring;
- Door bij het beheersen van dierplagen geen gebruik te maken wordt gemaakt van chemische bestrijdingsmiddelen;
- Dat de bestrijding primair te richten op preventie of, indien nodig, door gebruik te maken van diervriendelijke alternatieven.

Simpele maatregelen zijn vaak al voldoende om overlast van plaagdieren te minimaliseren.

ACTIEPUNT 39

Gemeente Heerlen geeft voorlichting over het voorkómen van dierplagen.

ACTIEPUNT 40

Gemeente Heerlen zorgt ervoor dat dieren waar mensen overlast van ervaren, op diervriendelijke wijze worden gevangen en verplaatst en dat preventieve maatregelen worden ingezet om de overlast te voorkomen of beperken.

²⁸ Artikel 3.15 en artikel 3.16 Wnb. https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-07-01#Hoofdstuk3_Paragraaf3.2_Artikel3.5)

²⁹ <https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/rattenoverlast>

ACTIEPUNT 41

Gemeente Heerlen voorziet inwoners van informatie over dieren in hun omgeving. Zo kan acceptatie van dieren rondom de woningen worden vergroot en door preventief handelen worden voorkomen dat mensen overlast ervaren.

ACTIEPUNT 42

Gemeente Heerlen informeert bij adviserende organisaties naar alternatieve, diervriendelijkere methoden zijn om plaagdieren te bestrijden.

ACTIEPUNT 43

Gemeente werkt aan alternatieve methoden om overlast te voorkomen en schade te beperken. Dit wordt beschreven in een plan en gecommuniceerd naar de burgers.

ACTIEPUNT 44

Gemeente Heerlen geeft informatie aan burgers over diervriendelijke manieren van het beperken van schade en legt daarbij de nadruk op diervriendelijke en preventieve maatregelen, zoals het opruimen van voedselresten, het afsluiten van kliko's en het gebruik van ondergrondse containers.

Aanpassingen aan de leefomgeving, zodat deze minder geschikt is voor bepaalde overlast gevende dieren, kan uitkomst bieden. Enkele voorbeelden zijn:

- Het dichtmaken van luchtgaten, spleten en keldertoegangen.
- Het voorkomen van afval rond het huis.
- Het bewaren van voedsel in afsluitbare bakken, ook honden en kattenvoer.
- Het opruimen van fruit op dat in de tuin op de grond is gevallen.
- Het ratdicht maken van dierenverblijven (zoals kippenhokken) met fijnmazig gaas.
- Het voorkomen dat ratten worden aangetrokken door resten van voer voor tuinvogels en eenden voert.
- Het voorkomen van de mogelijkheid tot nestelen zoals in opgeslagen hardhout en snoeiafval.
- Het voorkomen van afval naast de container.

Als alle preventieve omgevingsmaatregelen genomen zijn, maar de overlast niet voldoende is weggenomen, dan kan de gemeente overwegen om dieren weg te vangen en te verplaatsen.

In het geval van beschermde diersoorten zal hiervoor een ontheffing bij de provincie of evt. bij het ministerie van LNV aangevraagd moeten worden. Betreft het niet-beschermde diersoorten dan is dat niet nodig. Wel is het voor het welzijn van de dieren en ter voorkoming van publieke verontwaardiging belangrijk te zoeken naar een betrouwbare uitvoerder die de dieren onderbrengt op een goede plek.

Gemeente Heerlen zorgt ervoor dat dieren waar mensen overlast van ervaren, op diervriendelijke wijze worden gevangen en verplaatst en preventieve maatregelen worden ingezet om de overlast te voorkomen of beperken.

ACTIEPUNT 45

Gemeente Heerlen treft bouwkundige maatregelen, zoals het dichten van gaten en kieren, het wegnemen van mogelijke schuilplaatsen en het goed onderhouden van het rioolstelsel.

ACTIEPUNT 46

Gemeente Heerlen stuurt aan op het minder, anders of niet voeren van vogels.

ACTIEPUNT 47

Gemeente Heerlen maakt gebieden onaantrekkelijk voor plaagdieren met o.a. andere beplanting en inrichting, spannen van draden, inzet van knalapparaten of nep-roofvogels of verspreiding van stoffen met een voor plaagdieren afstotende geursterke geur.

ACTIEPUNT 48

Gemeente Heerlen plaatst ter voorkoming van verkeersongelukken wildsignaleringsystemen en die bij beweging van dieren in de wegberm een signaal afgeven aan bestuurders en plaatst hekken (inclusief faunapassages) om te voorkomen dat dieren de weg op te gaan.

ACTIEPUNT 49

Gemeente Heerlen wijst foerageergebieden aan en maakt deze aantrekkelijk voor de dieren.

Taken Gemeente Heerlen

1. De gemeente Heerlen informeert bij adviserende organisaties over alternatieve methoden;
2. De gemeente Heerlen geeft informatie aan burgers over diervriendelijke manieren van schade beperken en legt daarbij de nadruk op diervriendelijke en preventieve maatregelen;
3. Opruimen van voedselresten, afsluiten van containers en gebruik van ondergrondse containers;
4. Minder, anders of niet voeren van vogels;
5. Bouwkundige maatregelen treffen, zoals het dichtten van gaten en kieren, mogelijke schuilplaatsen wegnemen en het goed onderhouden van het rioolstelsel;
6. Gebieden onaantrekkelijk maken, bijvoorbeeld door andere beplanting en inrichting, het spannen van draden, inzetten van knalapparaten of nep roofvogels of het verspreiden van stoffen met een sterke geur;
7. Ter voorkoming van verkeersongelukken kunnen wildsignaleringsystemen, die pas bij beweging van dieren in de wegberm, een signaal afgeven aan bestuurder, of hekken (inclusief faunapassages) uitkomst bieden;
8. Foerageergebieden aanwijzen door een gebied aantrekkelijk te maken voor de dieren.

In het wild levende dieren: ruimtelijke ingrepen Gemeente Heerlen

Een natuurinclusieve stad is een groene, gezonde en levendige stad, waarin bewoners zo weinig mogelijk problemen ondervinden van zaken als hittestress, wateroverlast of de eikenprocessierups.

Binnen de bebouwde kom van de gemeente Heerlen vinden we een groot aantal dieren in het wild. Deze dieren dragen bij aan een levendige en groene gemeente en dit is een reden om hun aanwezigheid te waarderen en te bevorderen.

Natuurinclusiviteit³⁰ kan worden gerealiseerd door indirecte maatregelen zoals aanleg en onderhoud van een diervriendelijke omgeving. Iedere diersoort stelt namelijk specifieke eisen aan zijn leefomgeving. Huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen zijn afhankelijk van geschikte gebouwen om in te nestelen en te verblijven. Er zijn soorten die hun hele leven doorbrengen in bossen en struwelen. Andere dieren gebruiken deze alleen om in te broeden en langs te trekken, maar zoeken hun voedsel in open gebieden. Weer andere dieren zijn te vinden bij grazige vegetaties of bij water of voelen zich bijzonder goed in en bij gebouwen.

Het Biodiverse Schuurtje Als opmaat naar een natuurinclusieve buurt

Natuurinclusief Bouwen Den Haag - Het natuurinclusieve schuurtje en de tuinbiotoop

DS ateller GROENBLAUW

Afbeelding: Inzending Hiltrud Pötz voor ontwerpvraag natuurinclusief bouwen Den Haag.³¹

³⁰ <https://www.bouwnatuurinclusief.nl/>

³¹ <https://www.biind.nl/longread/van-normen-naar-doen-in-natuurinclusief-bouwen>

De gemeente Heerlen heeft dus alle reden om de natuur in de gebouwde omgeving weer ruim baan te geven, voorzieningen te treffen zodat het welzijn van wilde dieren en de biodiversiteit in de gemeente Heerlen worden bevorderd. In de praktijk komen veel dieren in een stad of dorp regelmatig in het nauw door nieuwe bedrijfsvestiging, woningbouw, sloop, wegaanleg en het gebruik van bestrijdingsmiddelen. In dit geval hebben ruimtelijke ingrepen een negatief effect op de dieren die op de betreffende locatie leven. Ruimtelijke ingrepen kunnen echter ook worden gedaan met als doel de leefomstandigheden van dieren te verbeteren en hebben zo op termijn een positief effect op de diersoort.

Voorbeeldfunctie Gemeente Heerlen

De gemeente Heerlen heeft een voorbeeldfunctie om een natuurinclusieve stad te bevorderen. Te denken valt aan:

- De gemeente Heerlen stelt een "groennorm" in voor haar gemeente. Groen in de openbare ruimte, aan de gevel en op de daken van gebouwen leveren een belangrijke bijdrage aan klimaatadaptatie. Met gebouw gebonden groen kan mede invulling worden gegeven aan de groene opgave bij binnenstedelijke herstructurering. Groene gevels en daken zien er niet alleen mooi uit maar dragen ook nog eens bij aan een fijner woon- en leefklimaat voor mens en dier.
- Stimuleren van groen in particuliere tuinen met voorlichting, publieke acties en subsidieverstrekingen zoals "actie steenbreek" en "waterklaar".
- Met eenvoudige voorzieningen aan gebouwen, zoals architectonische aanpassingen aan het ontwerp of het aanpassen van een werkwijze of de te gebruiken materialen, kan veel bereikt worden voor de biodiversiteit en leefbaarheid in de stad.
- Er zijn veel technische voorzieningen mogelijk in de vorm van inbouwkasten voor broedende vogels of voor vleermuizen. Voor gierzwaluwen zijn speciale dakpannen op de markt. Muurplanten zijn gebaat bij het gebruik van kalkhoudende mortel. Groene daken en groene muren zorgen voor een betere leefomgeving voor dier en mens. Door slim om te gaan met verlichting kunnen veel negatieve effecten op dieren worden voorkomen. Met slim verlichten wordt bedoeld dat er niet verlicht wordt wanneer dit niet nodig is, het goed afstellen van licht, en het afschermen van licht. De kleur van asfalt kan worden aangepast zodat er minder belicht hoeft te worden.

"De mens is onderdeel van de natuur, niets meer en niets minder. Ons eigen welzijn hangt af van het welzijn van het ecosysteem waarin we leven en waarmee we nog op alle mogelijke manieren verbonden zijn."

Uit: Esther Ouwehand, "Dieren kun de pest krijgen, en dan?"

ACTIEPUNT 50

Gemeente Heerlen neemt een voorbeeldfunctie in om een natuurinclusieve stad te bevorderen.

ACTIEPUNT 51

Gemeente Heerlen treft bij ruimtelijke ingrepen zo veel mogelijk compenserende en/of mitigerende maatregelen, waardoor schade aan flora en fauna verder wordt beperkt.

Andere voorbeelden van natuurinclusief bouwen zijn:³²

- Alle gebouwen hebben groene daken;
- Ieder appartement heeft een nestkast voor vogels of insecten en bloembakken op het balkon;
- Er zijn voorzieningen voor vleermuizen in en om het gebouw;
- Alle muren zijn waar mogelijk bedekt met (klim)planten;
- Plantsoentjes omgebouwd tot tuintjes met eetbare planten;
- De gevels van de gebouwen hebben nestgelegenheid voor zwaluwen of huismussen;
- Er zijn voorzieningen voor insecten b.v. steenstapel, insectenhotel;
- De ontwikkelaars werken samen met ecologische experts;
- De vegetatie op het terrein heeft in elk seizoen bloeiende planten;
- Een deel van het terrein wordt overgelaten aan natuurlijke successie (natuurlijke ontwikkeling zonder menselijke invloed);
- Al het hemelwater is van het riool afgekoppeld;
- Alle bio-afbreekbaar afval van de huishoudens en de tuin wordt gecomposteerd;
- Nieuwbouwprojecten en industrieterreinen beplanten hun perceel met insectvriendelijk groen.

Rol gemeente Heerlen overige zaken

De gemeente Heerlen speelt een grote rol bij het verlenen van omgevingsvergunningen, maar ook tijdens het onderhoud van de openbare ruimte. Wanneer de gemeente plannen ontwikkelt voor ruimtelijke ingrepen of voornemens is werkzaamheden uit te voeren, is het belangrijk dat vooraf goed wordt beoordeeld of er mogelijk nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. De gemeente is als initiatiefnemer zelf verantwoordelijk óf zij draagt verantwoording voor het beoordelen van omgevingsvergunningaanvragen.

De gemeente is verplicht zich te houden aan de natuurwetgeving. Het is daarom belangrijk dat de gemeente bij ieder nieuw project goed veldonderzoek laat verrichten naar de aanwezigheid van dieren. De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van het natuurloket kan een hulpmiddel zijn als voorbereiding op het veldonderzoek.

³² <https://stadszaken.nl/artikel/1079/natuurinclusief-bouwen-met-deze-40-punten>

ACTIEPUNT 52

Gemeente Heerlen zorgt voor aanleg en onderhoud van een diervriendelijke omgeving voor (gewenste) dieren in het wild.

ACTIEPUNT 53

Gemeente Heerlen zorgt dat vooraf goed wordt beoordeeld of er mogelijk nadelige consequenties voor (beschermde) inheemse soorten zijn wanneer de gemeente plannen ontwikkelt voor ruimtelijke ingrepen of voornemens is werkzaamheden uit te voeren.

ACTIEPUNT 54

Gemeente Heerlen zorgt ervoor dat diegenen die ruimtelijke ingrepen doen of hierbij betrokken zijn, goed op de hoogte zijn van de geldende gedragscodes en volgens deze codes werken. Een regelmatige evaluatie en controle in het veld maken hier onderdeel van uit

ACTIEPUNT 55

Gemeente Heerlen stelt het verplicht dat alle nieuwbouwprojecten en industrieterreinen hebben de verplichting om minimaal 5% van het perceeloppervlak te voorzien van insectvriendelijk groen.

ACTIEPUNT 56

Gemeente Heerlen beoordeelt de effectiviteit van projecten "Actie Steenbreek" en "Waterklaar".

ACTIEPUNT 57

Gemeente Heerlen vraagt bij ruimtelijke ingrepen steeds het advies door een ecooloog die gespecialiseerd is in flora, fauna en dierenwelzijn.

Ook al heeft de gemeente toestemming gekregen voor een project, dan kan het verstrekende gevolgen hebben wanneer zij niet heeft voldaan aan de eisen van de natuurwetgeving of geen of onvoldoende rekening heeft gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten.

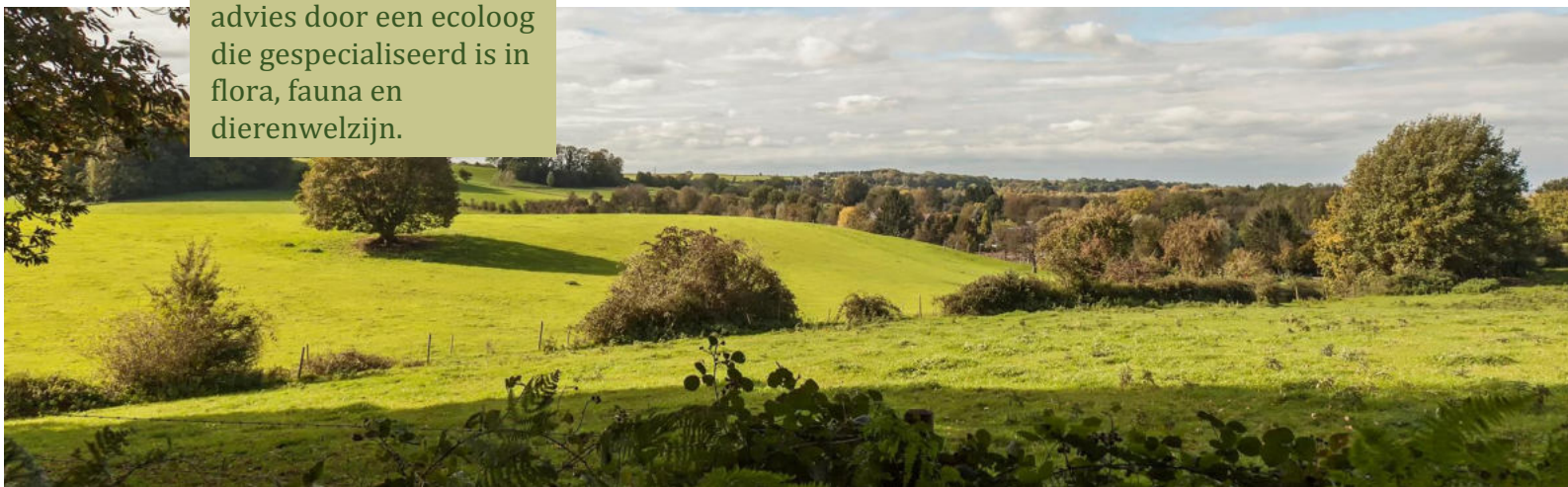
In opdracht van De Vogelbescherming en de Zoogdierbescherming is de site www.bouwnatuurinclusief.nl ontwikkeld. Hier staan tips en verhalen van mensen voor een natuurinclusieve samenleving.

In opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) is de storymap natuurinclusieve verstedelijking ontwikkeld.³³ Hiermee wordt een kans gecreëerd voor de natuur. En dan met name het verbeteren van de biodiversiteit.

Kappen van bomen in de gemeente Heerlen

In het broedseizoen komen veel dieren om. Nesten van onder andere vogels, eekhoorns, insecten en marters raken beschadigd. Dit omdat er in deze periode, ondanks de vele codes die landelijk bestaan, toch bomen worden gekapt of groenonderhoud wordt gepleegd.

Voor het kappen van bomen is soms een vergunning nodig. In Heerlen mogen er bomen gekapt worden zonder vergunning. Maar niet alle bomen. Voor bomen die op de bomenlijst staan is een vergunning nodig.

³³ <https://ez.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=cb7b815d8ece4d678e2998ebe71297a9>

ACTIEPUNT 58

Gemeente Heerlen legt in een bomenverordening vast welke bomen zonder vergunning gekapt mogen worden en voor welke bomen een dergelijke omgevingsvergunning moet worden aangevraagd. Hierbij stelt gemeente Heerlen de kapvergunning verplicht voor aanzienlijk meer bomen dan momenteel en stelt de gemeente voorwaarden om flora en fauna te beschermen.

Op deze lijst staan monumentale bomen, potentieel monumentale bomen en houtopstanden. Staat een boom niet op de bomenlijst, dan mag die gekapt worden. Soms is men verplicht om voor een gekapte boom een nieuwe te planten. In plaats daarvan kan men ook een bijdrage storten in het gemeentelijk herplantingsfonds.
<https://www.heerlen.nl/omgevingsvergunning-voor-het-kappen-van-een-monumentale-boom.html>

Gemeente Heerlen zorgt ervoor dat de bescherming van bomen meer wordt gewaarborgd. Bomen zijn van grote waarde voor de leefbaarheid en biodiversiteit en een wapen tegen klimaatverandering. De huidige gemeentelijke verordeningen moeten worden aangepast zodat meer bomen beschermd zullen worden. Daarnaast legt Gemeente Heerlen ook vast hoeveel bomen er per jaar extra geplant gaan worden in haar gemeente om te voldoen aan de klimaatdoelstellingen.

De gemeente Heerlen moet gaan werken met gedragscodes natuurbeheer en gaat deze ook daadwerkelijk volgen. De gemeente Heerlen gaat het kappen in broedseizoen niet meer toestaan. Ecologen met verstand van flora en fauna gaan de gemeente adviseren. In een bomenverordening kan de gemeente verder nog extra voorwaarden opnemen. Burgers krijgen een meldpunt om misstanden kenbaar te maken. Bij misstanden wordt er direct opgetreden.

ACTIEPUNT 59

Gemeente Heerlen gaat werken met gedragscodes natuurbeheer en gaat deze ook daadwerkelijk volgen.

Goede voorbeelden van gedragscodes zijn Gedragscode Natuurbeheer en Gedragscode soortbescherming voor gemeenten:

1. https://www.vbne.nl/Uploaded_files/Zelf/overige%20producten/gedragscode-natuurbeheer-web.e6543e.pdf
2. <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2020/08/Gedragscode%20SW%20Indconcept%2020200709%20v1.0.pdf>

ACTIEPUNT 60

Gemeente Heerlen staat het kappen in broedseizoen niet meer toe.

ACTIEPUNT 61

Gemeente Heerlen geeft de burgers een meldpunt om misstanden kenbaar te maken. Bij misstanden treedt de gemeente direct op.

Maatregelen om dieren te beschermen bij wegen

De gemeente Heerlen kan met het oog op het beschermen van in het wild levende dieren besluiten wegen af te sluiten in verband met de paddentrek, hekwerken of tunnels te plaatsen of de maximumsnelheid beperken om overstekende dieren te beschermen. Door middel van tunnels en bruggen (ecoducten) kan de gemeente versnipperde natuur weer koppelen zodat dieren zich kunnen verspreiden en naar andere gebieden kunnen trekken. In goten en bij putten kunnen maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat kikkers en padden vast komen te zitten of in straatkolken worden meegevoerd.

Baggerwerkzaamheden in de gemeente Heerlen

Gemeente Heerlen moet eerst een gedegen onderzoek doen alvorens over te gaan tot baggeren of droogleggen van sloten, wateren, poelen of vijvers. Een ecooloog doet een vooronderzoek en brengt de natuurwaarden in kaart. Hij benoemt hierbij de aanwezige Flora en Fauna.

Vervolgens maakt Gemeente Heerlen samen met de ecooloog een plan van aanpak. In dit plan staat duidelijk omschreven hoe de flora en fauna beschermd gaat worden tijdens de werkzaamheden.

Tijdens het baggeren is het van groot belang dat er in gedeeltes gewerkt gaat worden zodat de aanwezige dieren kunnen ontsnappen. Salamanders, kikkers en vissen kunnen later worden teruggezet.

Ook de weersomstandigheden spelen een grote rol bij het baggeren. Ecologen van de Radboud Universiteit hebben ontdekt dat bij een te hoge temperatuur de behoefte aan zuurstof zo sterk is dat de dieren sterven aan ademnood. Bij lage temperaturen worden amfibieën en vissen inactief en kunnen dan niet meer vluchten naar veiligere delen.³⁴

Gemeente Heerlen maakt met het bedrijf dat de baggerwerkzaamheden gaat uitvoeren een overeenkomst waarin staat welke diervriendelijke maatregelen er genomen gaan worden om de flora en fauna te beschermen.

ACTIEPUNT 62

Gemeente Heerlen treft verkeersmaatregelen om in het wild levende dieren te beschermen.

ACTIEPUNT 63

Gemeente Heerlen verplicht de baggeraar contractueel om preventieve maatregelen te nemen die leed ten aanzien van vissen en andere dieren in de sloot voorkomen als de gemeente een opdracht geeft tot het droogleggen of uitbaggeren van een sloot.

³⁴ <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/gcb.13240>

Bescherming van flora en fauna in openbaar groen in de Gemeente Heerlen

De gemeente Heerlen is beheerder van openbaar groen, parken en plantsoenen. Om de dieren in deze gebieden te beschermen neemt de Gemeente Heerlen maatregelen. Bij het bestrijden van onkruid kiest de gemeente Heerlen voor middelen die niet schadelijk zijn voor dieren.

Bloeiende oevers en wegranden bevorderen de biodiversiteit. Het beheer van het gemeentelijk groen wordt afgestemd op natuurontwikkeling en op de bescherming van de wilde dieren en hun leefgebieden.

Verbindingszones zijn onmisbaar voor de natuur in het stedelijke gebied. Het maken van viaducten en tunnels voor dieren bij drukke verkeerswegen en het laten groeien van bloemen in de bermen zorgen ervoor dat natuurgebieden worden verbonden. De gemeente legt haar integrale visie op openbaar groen voor de langere termijn vast in bijvoorbeeld een natuurontwikkelingsplan of groenstructuurplan.

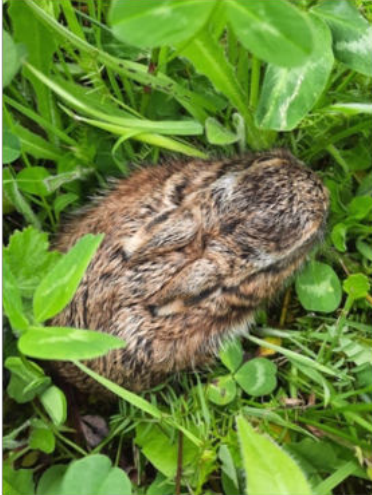
ACTIEPUNT 64

Gemeente Heerlen kiest voor middelen die niet schadelijk zijn voor dieren bij het bestrijden van ongewenste planten.

ACTIEPUNT 65

Gemeente Heerlen kiest voor maaibeheer dat niet leidt tot gewonde of dode dieren.

Bestendig maaibeheer in de gemeente Heerlen

Jaarlijks raken er veel dieren gewond of komen om door maaierwerkzaamheden. Onder andere ree(kalfjes), op de grond broedende (roof) vogels, hazen, konijnen, muizen, insecten en amfibieën komen door onverstandig maaibeheer in de messen terecht en raken hierdoor zwaargewond of komen te overlijden.

Daarnaast worden met grote regelmaat nesten met eieren vernield of pasgeboren jongen doodgereden. De gemeente Heerlen kan voorzorgsmaatregelen nemen om te voorkomen dat dit soort leed tot het minimum wordt beperkt. Ze kan gebruik maken van codes, zich laten adviseren door ecologen uit het veld of andere natuurorganisaties.

Bestendig maaibeheer reekalfjes en reeën

1. Kleinere percelen kunnen de avond voor het maaien 'onveilig gemaakt worden' door plastic zakken/zilverpapier op te hangen (aan stokken), zodat reeën die nacht het perceel niet gebruiken om hun jongen naar toe te brengen;
2. Vooraf drone-inspectie laten uitvoeren (drone uitgerust met warmtebeeld-camera – die reekalf opspoorst voorafgaand aan maaien). <https://www.over-reen.nl/natuurdrones-op-de-kaart> ;
3. Gevonden kalveren niet met blote hand maar met handschoenen oppakken (zodat het kalf niet verstoten wordt);
4. Wildredder aanbrengen op maaimachine (Beschermt helaas alleen reekalfjes die 10 weken of ouder zijn) <https://wildredder.nl/>;
5. Van binnen naar buiten maaien – in vierkant die dan steeds groter wordt – dit biedt de grotere reekalfjes de gelegenheid om te vluchten, zie deze folder: <https://www.hetree.nl/wp-content/uploads/2018/03/folder-maaien-versie-2018.pdf>
6. Langzaam rijden zodat de kans groter is dat een gemist reekalf toch nog kan ontsnappen;
7. Aangrenzende percelen moeten niet gemaaid worden die dag om dekking te bieden voor vluchtende of verplaatste reekalfjes. Of men maait op het te maaien perceel een deel niet zodat het kalf daar dekking kan zoeken. Reeën voelen zich alleen veilig als er dekking is.

Hengelsport en dierenwelzijn

Voelen vissen pijn? Bron: <https://www.vissenbescherming.nl/voelen-vissen-pijn-2/>

Als je hond pijn heeft, zie je dat aan zijn gedrag. Hij gaat piepen of janken, of hij loopt raar. Maar bij vissen zijn hun emoties lastiger te zien. Voelen vissen wel pijn, als ze aan de haak geslagen worden of in een net belanden? Het korte antwoord: ja, vissen voelen pijn, net zoals mensen, honden en andere dieren. Ontdek waarom.

Pijn bij vissen

Vaak denken mensen dat vissen geen pijn kunnen voelen. Ten eerste omdat ze op het oog weinig emoties tonen, maar ook omdat ze koudbloedig zijn. Dat laatste is een fabeltje: koudbloedig betekent alleen dat een dier zijn temperatuur aan de omgeving kan aanpassen. Dat heeft niets te maken met of een dier pijn kan hebben.

De laatste decennia is veel wetenschappelijk onderzoek gedaan naar het zenuwstelsel, de pijnbeleving en de reactie op negatieve prikkels door vissen. Hieruit blijkt keer op keer dat vissen als hoog ontwikkelde gewervelde dieren pijn en stress kunnen ervaren. Ze reageren namelijk op negatieve prikkels die ze als onaangenaam of pijnlijk zouden moeten ervaren. Ook laat de structuur van hun zenuwstelsel zien dat dit erop gebouwd is om negatieve prikkels ook als negatief te ervaren. Dat wordt door tal van studies bevestigd.

Dat is ook logisch: als dieren beschadigende, levensbedreigende prikkels niet als onaangenaam zouden ervaren, dan zouden zij ook niet gemotiveerd worden om die negatieve prikkels te vermijden en zouden ze snel sterven. Een dier dat geen pijn voelt, heeft evolutionair weinig kans om te overleven.

Onderzoek naar pijn bij vissen

Enkele voorbeelden van belangrijke onderzoeken naar pijn bij vissen zijn:

Lijden vissen als ze aan de haak geslagen worden?

In 1988 lieten F.J. Verheijen en R.J.A. Buwalda in hun studie 'Doen pijn en angst een gehaakte en gedilde karper lijden?' zien welke reacties een karper vertoont wanneer hij aan de haak geslagen wordt.

De karper zwenkt met zijn lichaam in allerlei richtingen, maakt spuwende bewegingen, schudt met de kop, probeert te vluchten, spuwt gas, zinkt naar de bodem, blijft daar liggen en probeert weer boven te komen.

Dezelfde gedragingen werden

vertoond als de vis elektrische prikkels in de bek kreeg toegediend. Van de kundig (onder laboratoriumomstandigheden) aan de haak geslagen karpers vertoonde bijna 30% lichte tot matige verwondingen in de bek. Beide onderzoekers concluderen dat het vluchten, gasspuwen en op de bodem liggen van de vis wijst op 'angst van enige omvang' en dat de vis bepaalde prikkels als 'onaangenaam (pijnlijk) ervaart'.

Hoe reageren vissen op pijn?

Een belangrijk onderzoek is de studie van Lynne U. Sneddon, Victoria A. Braithwaite en Michael J. Gentle: 'Do fishes have nociceptors: evidence for the evolution of a vertebrate sensory system', Proceedings of the Royal Society B, (2003). Dit onderzoek naar de pijnbeleving van vissen, verricht door het Roslin Instituut en de Universiteit van Edinburgh, laat zien dat vissen, in dit geval regenboogforellen, op dezelfde wijze op pijnprikkels reageren als mensen en andere gewervelde dieren (een gewerveld dier is een dier met een inwendig skelet, zoals mensen, honden en kippen).

De onderzochte vissen beschikken over 58 receptoren rond de bek en elders in de kop, die reageren op mechanische druk, abnormaal hoge temperatuur en giftige substanties. Een injectie van bijengif in de bek van de vissen riep diverse heftige en langdurige reacties bij de vissen op, zoals schokkende en schurende bewegingen. Deze reacties kunnen vanwege de lange duur niet als alleen maar reflexen beschouwd worden. Dus op de vraag 'voelen vissen pijn' kunnen we antwoorden: ja, de vissen hebben echt pijn!

Een van de auteurs van dit artikel, Victoria Braithwaite, heeft in 2010 een belangrijk boek gepubliceerd over pijn bij vissen: Do fish feel pain? (2010). Zie voor een kritische bespreking: Ton Dekker, Voelen vissen pijn? VISinZICHT 1 (2011) 10-13.

Hengelsport in de gemeente Heerlen

In Nederland is hengelen op veel zoet- en zoutwatervissen toegestaan. Het merendeel van de mensen vist op zoetwatervissen en de meeste worden na vangst teruggeplaatst. Bijna alle vissoorten vallen onder de Visserijwet 1963. Een enkele zeldzame soort valt onder de Wet natuurbescherming en hier mag niet op worden gevestigd, waaronder de Atlantische steur en de Houting.

Om te mogen vissen in binnenwateren die zijn opgenomen in de Nederlandse lijst Viswateren moet men in bezit zijn van de VIS-pas. Veel gemeenten hebben als visrechthebbenden hun visrecht (van delen van hun wateren) verhuurd aan hengelsportverenigingen.

Rol voor de gemeente Heerlen:

De hengelsport is door de Rijksoverheid in de Visserijwet geregeld. Dit heeft tot gevolg dat de gemeente geen nadere regels ten aanzien van hengelen kan stellen.

De gemeente kan wel bij het afgeven van een vergunning voor een vis-evenement aan deze vergunning voorwaarden verbinden of de vergunning weigeren.

Als de gemeente de eigenaar is van water of oevers, kan zij het hengelen in dat water of vanaf die oever verbieden of onder bepaalde voorwaarden toestaan. Ook kan zij een overeenkomst van visrecht met een hengelsportvereniging niet verlengen. De gemeente kan in het kader van natuur- en milieueducatie in samenwerking met natuur- en dierenbeschermingsorganisaties voorlichting geven over het onderwaterleven

In voorgaande paragraaf werd onderbouwd dat vissen bij vangst en verwonding niet alleen pijn voelen, maar ook angst en stress ervaren.

In het kader van dierenwelzijn verbiedt de Gemeente Heerlen daarom hengelen in gemeentewateren of vanaf gemeenteeoever, worden overeenkomsten met hengelsportverenigingen niet verlengd en geeft de Gemeente Heerlen voorlichting over het onderwaterleven en het leed dat bij vissen berokkend wordt bij hengelen.

ACTIEPUNT 67

Gemeente Heerlen verlengt geen overeenkomsten van visrecht met hengelsportverenigingen.

ACTIEPUNT 68

Gemeente Heerlen verbiedt hengelen in gemeentewateren of vanaf gemeenteeoever.

ACTIEPUNT 66

Gemeente Heerlen weigert het afgeven van vergunningen voor vis-evenementen vanaf andere oevers in de gemeente.

ACTIEPUNT 69

Gemeente Heerlen geeft in samenwerking met natuur- en dierenbeschermingsorganisaties voorlichting over het onderwaterleven en het leed dat vissen berokkend wordt bij hengelen.

5. Rampen en calamiteiten

Op 17 juli 2021 schrijft Hart van Nederland het volgende:

'Grote zorgen om dieren in watersnood in Limburg: 'Waarom is er geen rampenplan?'

Het artikel beschrijft het dierenleed in Limburg door de watersnood van half juli 2021. De signalering is dat er wel veel bereidheid tot helpen is, maar geen coördinatie. De hulp komt hierdoor vaak niet (op tijd) bij de dieren in nood.

ACTIEPUNT 70

Gemeente Heerlen pleit bij de veiligheidsregio voor een coördinator dierenhulp bij calamiteiten.

ACTIEPUNT 71

Gemeente Heerlen zorgt in 2022 in overleg met dierenwelzijnsorganisaties voor een deugdelijk rampenplan voor alle dieren en houdt de capaciteiten van brandweer en politie om dieren te redden up-to-date.

Rampenplan

Nederland is opgedeeld in 25 veiligheidsregio's. Heerlen valt onder Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL). Deze veiligheidsregio heeft een regionaal crisisplan 2020-2023. Het regionaal crisisplan is een plan waarin de aanpak van crisisbeheersing in de regio wordt vastgelegd voor alle partners uit het veiligheidswerkveld. Het beschrijft de taken, bevoegdheden, werkwijze en verantwoordelijkheden en de regionale operationele organisatie.

Over dieren staat in het crisisplan onder brandweezorg het volgende.

Doelen proces Redding

- Redding van mensen en dieren: weghalen van mensen of dieren uit een (potentieel) gevaarlijke situatie; Beknelde en ingesloten dieren dienen door de brandweer bevrijd te worden;³⁵
- Ontruiming van mensen en dieren: in gang zetten en begeleiden van het zich op eigen kracht verwijderen van mensen en dieren van een (potentieel) gevaarlijke situatie;
- Technische hulpverlening: inzet van technische middelen teneinde mensen en dieren te beschermen of te bevrijden;
- Stabilisatie: het voorkomen en beperken van verdere schade of gevaar, het bieden van de mogelijkheid aan mensen of dieren om zichzelf te redden, en het bieden van een veilige toegang tot incident en slachtoffers voor andere hulpverleningsdiensten (bv. door stutten/ondersteunen van voertuigen en bouwwerken).

³⁵ Art. 3.1.4 lid 2 sub a Besluit veiligheidsregio's.

Onder Primaire processen Bevolkingszorg staat:

Doelen proces Publieke Zorg Opvang en verzorging

- Het tijdelijk opvangen en verzorgen van met name verminderd zelfredzamen die dit niet zelf kunnen organiseren. Denk hierbij aan daklozen, evacués, behandelde lichtgewonden en dieren.
- Het voorzien in primaire levensbehoeften zoals voedsel, drinkwater, kleding, medicijnen en tijdelijke huisvesting.
- Het verzamelen, registreren en verifiëren van alle van belang zijnde gegevens van slachtoffers van een crisis (of verminderd zelfredzamen en dieren die worden opgevangen als gevolg van een crisis) met als doel het informeren van verwanten (Slachtoffer Informatie Systematiek). Verplaatsen van mens en dier (en Evacuatie)
- Het verplaatsen van verminderd zelfredzame personen en dieren (naar een opvanglocatie).
- Evacuatie is een door de overheid (al dan niet gedwongen en meestal onder begeleiding) gelaste grootschalige verplaatsing van groepen personen en dieren.

Waar de Veiligheidsregio verantwoording draagt voor regionale deelprocessen, zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de invulling van lokale draaiboeken.

[Vragen aan de ambtenarij]

Hoe heeft Heerlen het crisisplan geregeld v.w.b. gehouden en in het wild levende dieren?

(Hoe) zijn dierenambulances hierin opgenomen?

Klopt het dat het laatste rampenplan dateert uit 2005?

Hoe is de organisatie van dierenhulp bij calamiteiten in Heerlen zelf geregeld?

Stickers

Er zijn stickers verkrijgbaar bij de Sophia Vereeniging om op raam en deur te plakken ter waarschuwing van de brandweer dat er dieren in de woning aanwezig zijn. Deze stickers kunnen dierenlevens redden.

ACTIEPUNT 72

Gemeente Heerlen attendeert inwoners er via haar website op dat er stickers te koop zijn die bij calamiteiten hulpdiensten waarschuwen dat er dieren in de woning aanwezig zijn.

6. Borging Dierenwelzijn door Gemeente Heerlen

Team Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte

Op het gebied van handhaving en toezicht op dierenwelzijn is er de afgelopen jaren op landelijk niveau heel wat veranderd, zoals het instellen van de dierenpolitie. Ook de gemeente heeft in handhaving een taak.

Het team Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte (hierna: THOR) van de gemeente Heerlen zijn de extra ogen en oren van de gemeente. Als de Buitengewoon Opsporingsambtenaar (hierna: BOA) misstanden waarneemt in het kader van Dierenwelzijn, dan wordt er direct contact opgenomen met het meldnummer 144; in de volksmond de “dierenpolitie”.

De dierenpolitie behandelt meldingen waarbij vermoedelijk sprake is van een strafbaar feit. Sinds 2011 is er een landelijk meldpunt voor dierenmishandeling, dierenverwaarlozing en acute hulp aan dieren in nood.

Dit is het landelijk meldnummer 144 en 24/7 bereikbaar tegen lokaal tarief. Meldpunt 144 neemt de melding aan en zorgt voor de coördinatie daarvan naar de verschillende uitvoerende instanties. Dit zijn de lokale politie, de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (hierna: NVWA) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid (hierna: LNV) en de Landelijke Inspectiedienst van de Dierenbescherming (hierna: LID).

De centralist registreert de melding en geeft deze door aan de meest voor de hand liggende organisatie.

De politie handhaaft het dierenwelzijn strafrechtelijk. Als de dierenagent een strafbaar feit constateert, volgt een proces-verbaal en strafrechtelijke vervolging. Bijvoorbeeld als er sprake is van ernstige verwaarlozing of slechte huisvesting. De agenten behandelen meldingen over gezelschapsdieren (zoals honden en katten) en landbouwhuisdieren die als hobbydieren worden gehouden (zoals kippen en schapen).

De dierenpolitie kan de LID inschakelen voor onderzoek. Deze dienst helpt bij het opsporen van verdachten en het houden van toezicht. De LID kan bestuursrechtelijk optreden en de dierenpolitie strafrechtelijk. Bij het bestrijden van dierenleed werkt de LID nauw samen met de dierenpolitie, het ministerie van LNV en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna: RVO).

De beroepsinspecteurs van de LID en de NVWA handhaven het dierenwelzijn bestuursrechtelijk. Als het welzijn van de dieren kan worden verbeterd, komen zij in actie. Zij kunnen een eigenaar (op basis van bestuursrecht) dwingen om bijvoorbeeld de huisvesting te verbeteren of naar een dierenarts te gaan. Ook kan, in overleg met de RVO en het ministerie van LNV worden besloten om een dier weg te halen. Gehouden landbouwhuisdieren worden dan op geheime adressen opgevangen.

Vermeende verwaarlozing van dieren

Meldingen over verwaarlozing waarbij geen sprake is van een strafbaar feit
Deze gaan naar de Dierenbescherming. Bijvoorbeeld als een eigenaar persoonlijke problemen heeft en daarom niet goed voor een dier zorgt. Een preventiemedewerker van de Dierenbescherming bekijkt of het dierenwelzijn daadwerkelijk in gevaar is en hoe dit verbeterd kan worden.

Meldingen over bedrijfsmatig gehouden landbouwdieren

De NVWA behandelt meldingen over bedrijfsmatig gehouden landbouwdieren, zoals schapen en kippen. De NVWA ziet toe of wetten en regels worden nageleefd voor het welzijn, de huisvesting en het vervoer van landbouwdieren.

Meldingen over niet-bedrijfsmatig gehouden landbouwdieren

Landbouwhuisdieren, gezelschapsdieren en inheemse en uitheemse dieren worden via RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) ondergebracht bij verschillende adressen. RVO regelt dit namens het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Noodsituaties waarbij iedere seconde telt

Via 112 wordt de politie ingeschakeld bij noodsituaties als elke seconde telt. Bijvoorbeeld om een losgebroken paard te vangen.

Snelle hulp aan een moeilijk bereikbaar dier

Via 112 wordt de brandweer ingeschakeld bij meldingen waar snelle hulp aan een moeilijk bereikbaar of bekneld dier noodzakelijk is. Bijvoorbeeld een paard dat in de sloot is beland.

Communicatie en voorlichting over dierenwelzijn

Hiervoor zal de gemeentelijke website worden aangepast. Op deze site zullen ook veel onderwerpen uit deze nota worden vermeld.

Er zal ook verwezen worden naar sites van andere dierenorganisaties, zodat er een netwerk ontstaat waarbij het belang van dierenwelzijn voorop staat.

De website zal in ieder geval informatie bevatten over:

- De aanschaf van dieren en rechten en plichten bij het houden van dieren;
- Het verantwoord aanschaffen van dieren bij daarvoor gespecialiseerde zaken;
- Het omgaan met dieren, inclusief exotische dieren;
- Nut en noodzaak van het chippen van gezelschapsdieren,
- Wat te doen met gevonden (zwerf)dieren en reptielen;
- Wat te doen als een huisdier vermist is;
- Het bestaan van telefoonnummer 144 (noodnummer voor dieren in nood);
- Het hondenbeleid, agressieve honden en preventie van bijtincidenten;
- Informatie over het vinden van een hondenschool;
- Informatie over ondersteuning aan mensen met een laag inkomen bij de zorg voor hun huisdier;
- De uitgangspunten van het Paardenbesluit en informatie over het houden van paarden.
- Wet Natuurbescherming;
- Bevoegdheden LID;
- Bevoegdheden NVWA;
- Wet dieren;
- Gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid;
- Informatie over bont;

ACTIEPUNT 74

Gemeente Heerlen maakt vegetarische voeding de norm. In bedrijfskantines en door gemeente georganiseerde bijeenkomsten waar voedsel wordt geserveerd zijn maaltijden of snacks zonder vlees en vis standaard. Wil men graag toch vlees dan moet dit vooraf worden doorgegeven.

Een duurzaam voedingspatroon

Wat je wel en niet mag eten in Nederland is geregeld via landelijke wetgeving. De gemeente legt hier geen beperkingen in op. Wel heeft de gemeente een voorbeeldfunctie en een eigen verantwoordelijkheid in relatie tot diervriendelijk consumeren.

We weten het best: minder vlees is beter voor het klimaat, het milieu, onze gezondheid en natuurlijk de dieren. Maar hoe maak je het nu makkelijker voor mensen om vaker plantaardig te kiezen? Professor Henriette Prast bedacht hiervoor een concept: draai de standaard om en maak vegetarisch de norm, zonder de keuzevrijheid in te perken: "Carnivoor? Geef het door!"

ACTIEPUNT 73

Gemeente Heerlen past haar website aan met onderwerpen die dierenwelzijn betreffen. Tevens wordt er verwezen naar websites van andere dierenorganisaties zodat er een netwerk ontstaat waarbij het belang van dierenwelzijn voorop staat.

Om een duurzaam voedingspatroon te stimuleren neemt de Gemeente Heerlen de volgende beslissingen in haar bedrijfskantines en door de gemeente georganiseerde bijeenkomsten:

- Maaltijden of snacks zonder vlees en vis wordt de standaard;
- “Carnivoor, geef het door” - wil men toch vlees of vis dan moet dit vooraf worden doorgegeven;
- Voor de carnivoren zijn enkel vlees- en visproducten van biologische oorsprong beschikbaar;
- Alle maaltijden, snacks en dranken worden bereid met producten van biologische herkomst en zo mogelijk lokaal ingekocht;
- De gemeente stimuleert het gebruik van duurzame voeding onder haar burgers d.m.v. voorlichtingscampagnes en educatie op scholen.

ACTIEPUNT 75

Gemeente Heerlen maakt in haar bedrijfskantines en door gemeente georganiseerde bijeenkomsten biologisch maaltijden, snacks en dranken de norm en tracht deze lokaal in te kopen.

ACTIEPUNT 76

Gemeente Heerlen stimuleert het gebruik van duurzame voeding onder haar burgers d.m.v. een voorlichtingscampagne en educatie op scholen.

ACTIEPUNT 77

Gemeente Heerlen zet in op de lobby voor de waarborging van dierenwelzijn bij de verkoop van dierlijke producten en ondersteunt acties van partijen als Bont voor Dieren.

Kleding met dierlijk materiaal

Verkoop van kleding met dierlijke producten gaat via winkels, maar ook voor een groot deel via internet. Op de internetverkoop heeft de gemeente geen zicht en geen invloed. Ook de verkoop in Heerlense kledingswinkels valt buiten de invloedssfeer randgemeente. De gemeente vindt het belangrijk dat ook in deze producten rekening gehouden wordt met het welzijn van de dieren tijdens hun leven.

De landelijke belangenorganisatie Bont voor Dieren zet actief in op landelijke campagnes en acties tegen de bontverkoop, zowel in Nederland als internationaal.

Voor kleding geldt dat de merken bepalen of bont wordt gebruikt in kleding. Voor grotere ketens geldt dat het niet aan lokale winkels is om te bepalen of specifieke kledingstukken waar bont in verwerkt is in lokale winkels worden verkocht. Dit wordt op landelijk niveau bij de merken zelf bepaald, en daar hebben de lokale verkooppunten geen invloed op.

Inzet gemeente richting ondernemers die dierlijke producten verkopen

Een oproep vanuit de gemeente om het dierenwelzijn te waarborgen bij de verkoop van dierlijke producten gaat verder dan het sturen van een brief of het plaatsen van een advertentie. Een effectieve oproep door de gemeente aan ondernemers kan bijvoorbeeld bestaan uit een probleemanalyse (welke producten gaat het om en hoe worden deze in Heerlen verkocht), het achterhalen van de ondernemers waar het probleem speelt en vervolgens een persoonlijk gesprek met elk van deze ondernemers. De gemeente zet vooral in op lobby op dit onderwerp en ondersteunt acties van partijen als de Dierenbescherming.

Proefdieren

Dierproeven gaan vaak samen met dierenleed. Alhoewel de gemeente geen zeggenschap heeft over dierproeven, omdat het een Rijksbevoegdheid is, kan de gemeente wel sturing geven op een proefdiervrij beleid.

De gemeente kan een proefdiervrij beleid voeren, door te werken met proefdiervrije en biologische schoonmaakmiddelen. Zulke middelen zijn niet getest op dieren en brengen geen schade toe aan onze leefomgeving. Maar ook door alternatieven voor dierproeven of proefdiervrije producten op te nemen als subsidievoorwaarde voor gemeentelijke subsidies.

ACTIEPUNT 78

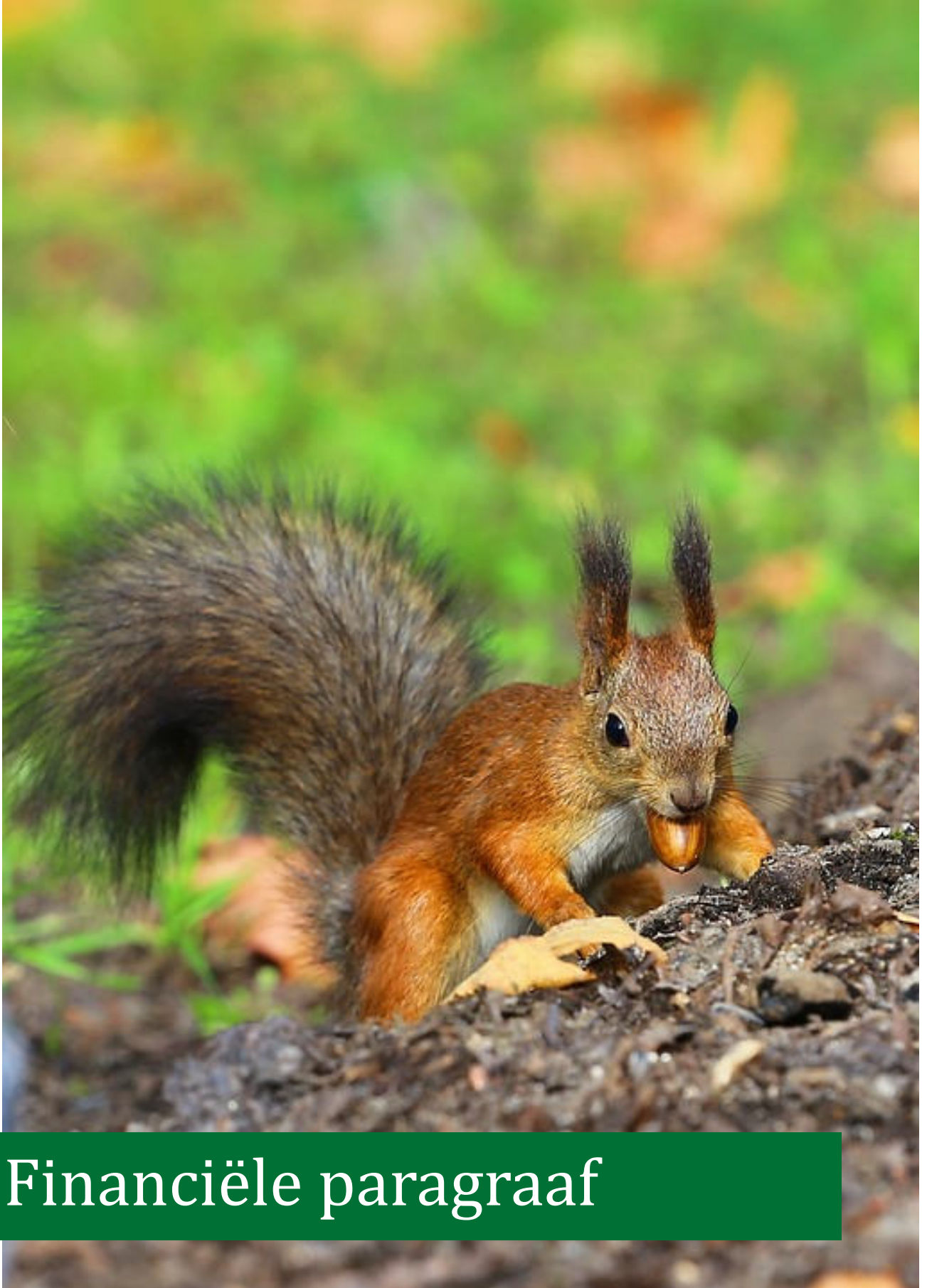
Gemeente Heerlen hanteert een actief proefdiervrij inkoopbeleid.

ACTIEPUNT 79

Het college informeert de gemeenteraad elk jaar actief over de door hen genomen dierenwelzijnsmaatregelen in de gemeente Heerlen.

Foto: www.animalrights.nl

7. Financiële paragraaf

Financiële basis voor dierenwelzijn van Gemeente Heerlen

Momenteel wordt in de Gemeente Heerlen het grootste deel van het budget voor dierenwelzijn besteed aan het contract met de Dierenbescherming voor de uitvoering van dierenwelzijnstaken.

Om de nieuwe ambities uit deze nota te kunnen realiseren wordt een samenwerking met diverse beleidsterreinen gevraagd.

Al naar gelang de punten die uit deze nota worden overgenomen volgt hieruit een kosten overzicht en opname in de begroting. Hierdoor zullen ambities uit deze nota, met in achtnaam van voldoende tijd, mogelijk te realiseren zijn binnen de huidige kaders.

Gemeentelijke zorgplicht voor dieren in het wild

Gemeente Heerlen geeft uitvoering aan haar wettelijke zorgplicht door respectvol om te gaan met dieren in het wild in haar openbare ruimte. Dit houdt in dat zij ondersteuning biedt aan dierenambulances en - opvangcentra voor de opvang en het vervoer van wilde dieren in nood.

Dit kan bijvoorbeeld door middel van financiële vergoedingen.

Het basisarrangement dat gemeente Heerlen heeft met de Dierenbescherming betreft enkel gehouden dieren. Terwijl voor niet-gehouden dieren het aantal meldingen, ambulance ritten en het aantal vervoerde dieren ruim hoger ligt als van dezelfde handelingen voor gehouden dieren.

Uit bijgesloten overzicht voor niet-gehouden dieren blijkt dat:

- Totaal aantal meldingen 14,52% hoger ligt dan voor gehouden dieren;
- Totaal aantal ritten Dierenambulance 79,01% hoger ligt dan voor gehouden dieren;
- Totaal aantal vervoerde dieren 69,33% hoger ligt dan voor gehouden dieren.

Het is daarom van belang dat Gemeente Heerlen met Dierenbescherming afspraken maakt over hoe de zorg voor niet-gehouden dieren doeltreffend gefinancierd dient te worden.

ACTIEPUNT 80

Gemeente Heerlen stemt met Dierenbescherming af hoe de zorg voor in het wild levende dieren doeltreffend gefinancierd dient te worden.

[Ter beantwoording door ambtenarij]

- *Zijn er twee dierenambulances? Dierenambulance Maastricht (met reikwijdte Limburg) en dierenambulance Heerlen (en of Parkstad) die in principe enkel voor Heerlen rijdt?*
- *Aansluitend hieraan de vraag of dierenambulance Parkstad nog werkzaam is?*
- *Moet er gewerkt worden aan een verbeterde indeling van het werkgebied zodat beide ambulances in Limburg hun hulpgebied hebben en of een duidelijke taakomschrijving hebben?*

Dit graag opnemen als actiepoint.

Jaarlijkse rapportage

Het voorstel is om jaarlijks de nota Dierenwelzijn te evalueren op het effect van beleid, de behaalde resultaten en benodigde financiële middelen voor de maatregelen.

[Ter invulling door ambtenarij]

X.1 Budget

X.2 Waarom een kostendekkende vergoeding voor geleverde diensten?

X.3 Kostenoverzicht

8. Actiepunten op een rijtje

Uit Gehouden dieren:

1. Het beleid van de Gemeente Heerlen is erop gericht het welzijn van gezelschapsdieren te bevorderen en overlast en problemen rond gehouden dieren te voorkomen.
2. Gemeente Heerlen dringt bij de landelijke overheid aan op een verbod op verkoop van levende dieren via internet, winkels, tuincentra en andere locaties die impulsaankopen en onverantwoorde verkoop van dieren bevorderen.
3. Gemeente Heerlen geeft proactief voorlichting over verantwoorde aanschaf en verzorging van dieren, illegale handel en broedfok. Te denken valt aan voorlichting op scholen, overgaan tot samenwerking met de Dierenbescherming en promoten van infosessies door dierenartsen.
4. Gemeente Heerlen organiseert en subsidieert voorlichting over het houden van dieren, inclusief de bijkomende kosten, voor de inwoners.
5. Gemeente Heerlen treft een regeling met dierenartsen en minima waardoor de dierenartskosten voor minima zwaar gesubsidieerd worden.
6. Gemeente Heerlen dringt bij de landelijke overheid aan op het aanscherpen van criteria voor fokkers.
7. Gemeente Heerlen voert een beleid dat gericht is op het uitfaseren van verkoop van dieren in dierenwinkels en tuincentra. De gemeente Heerlen verstrekt geen vergunning voor dierenbeurzen, dit beleid wordt opgenomen in de APV.
8. Gemeente Heerlen bekostigt gastlessen van Stichting Mendoo over het herkennen van dierenmishandeling aan StandBy, politie en andere instellingen die met huiselijk geweld te maken hebben.
9. Gemeente Heerlen informeert haar inwoners actief dat met het telefoonnummer 144 (Red een Dier) gebeld kan worden bij het vermoeden van verwaarlozing of dierenmishandeling.
10. Gemeente Heerlen spant zich in om te bewerkstelligen dat in opvanglocaties huisdieren meegenomen mogen worden.
11. Gemeente Heerlen informeert haar inwoners actief dat een vermissing van een huisdier gemeld moet worden bij politie, dierenambulance, stichting Amivedi, mijndieriszoek.nl en Stichting Hart Limburg Zuid.
12. Gemeente Heerlen sluit een convenant met dierenwinkels en tuincentra dat tot doel heeft om het welzijn van huisdieren te verbeteren en de verkoop van levende dieren aldaar op termijn te stoppen.
13. Gemeente Heerlen controleert frequent op naleving van de wettelijke verplichtingen door de verkooppunten.
14. Gemeente Heerlen heeft baat bij de registratie van zwerfdieren en ondersteunt de registratie financieel door middel van een subsidie voor dit doel aan de opvangcentra.
15. Gemeente Heerlen continueert de overeenkomst met de Dierenbescherming t.b.v. opvang van gevonden dieren in Heerlen en Born. Daarnaast verleent de gemeente op verzoek subsidie aan organisaties als Stichting Hart Limburg Zuid voor aanvullende diensten zoals het zoeken van vermiste dieren en het ophalen van gevonden, overleden honden en katten om de eigenaar te achterhalen.
16. Gemeente Heerlen stelt specifieke agenten aan die dierenwelzijn als prioriteit hebben.
17. Gemeente Heerlen voorziet in stimulerende voorlichting over het chippen van katten.
18. Gemeente Heerlen gaat bij de Tweede Kamer aandringen op snelle implementatie van de plicht om katten te chippen en registreren en verleent vanaf 1-1-2022 subsidie aan minima om hun kat(ten) te laten castreren en chippen.

19. Gemeente Heerlen schaft de hondenbelasting af voor alle honden.
20. Gemeente Heerlen stelt met De Dierenbescherming een TNR (Trap Neuter Return)-regeling vast.
21. Gemeente Heerlen stimuleert via voorlichting aan eigenaren het laten castreren van hun kat en verzorgt castratieacties waarbij minima hun kat gratis kunnen laten castreren.
22. Gemeente Heerlen treft een noodvoorziening voor mensen met onvoldoende draagkracht die hun dier willen afstaan aan het asiel en maakt dit bekend op de daarvoor bestemde websites en overige informatiekanalen.
23. Gemeente Heerlen treedt in overleg met De Dierenbescherming om ook in Heerlen een project Dierenbuddy's te starten en financieel te ondersteunen.
24. Gemeente Heerlen organiseert een goede voorlichting over het opvoeden van een hond om zo problemen in de toekomst te voorkomen. Zij subsidieert waar nodig het volgen van basale hondentraining. Daarnaast verscherpt de gemeente de controle op verboden trainingsmiddelen.
25. Gemeente Heerlen geeft voorlichting aan paardenhouders en maneges over het verbeteren van paardenwelzijn op basis van de uitgangspunten van het Paardenbesluit.
26. Gemeente Heerlen maakt duidelijke afspraken met dierenartsen, dierenhulporganisaties en noodhulpinstanties over de handelwijze bij een verongelukt paard.
27. Gemeente Heerlen pleit er bij de Rijksoverheid voor dat het Paardenbesluit van de Dierenbescherming als basis dient voor het waarborgen van het paardenwelzijn in de Wet Dieren.
28. Gemeente Heerlen behandelt in haar proactieve voorlichting over verantwoorde aanschaf en verzorging van dieren ook specifiek vogels en vissen en andere zoogdieren dan honden, katten en paarden.
29. Gemeente Heerlen ontmoedigt middels voorlichting het houden van exoten door particulieren.
30. Gemeente Heerlen laat structureel controleren of aan de gezondheids- en welzijnseisen voor hobbydieren wordt voldaan.
31. Gemeente Heerlen controleert in het zomerseizoen minstens wekelijks de schaapskudde op het welzijn van de schapen en onderneemt actie indien nodig.
32. Gemeente Heerlen stelt een hitteplan op voor alle dieren in haar eigendom. Daarnaast worden hittemaatregelen voor diereneigenaren gecommuniceerd op de website van Gemeente Heerlen.
33. Gemeente Heerlen verbiedt al het consumentenvuurwerk en dringt bij de provincie aan op een terughoudend beleid bij het verlenen van vergunningen voor professionele vuurwerkshows.
34. Gemeente Heerlen vermeldt op haar website wat gevolgen van oplaten van ballonnen kunnen zijn, verwijst naar alternatieven en voert een ontmoedigingsbeleid of verbod op pretballonnen.
35. Gemeente Heerlen verzoekt de minister, samen met andere gemeenten, meer mogelijkheden te krijgen om het gebruik van dieren bij evenementen te weren.
36. Gemeente Heerlen maakt evenementen met dieren vergunningplichtig waarbij alleen een vergunning verleend kan worden als het dierenwelzijn gegarandeerd is.
37. Gemeente Heerlen stelt een verbod in tegen het houden van roofvogels en uilen en het organiseren van shows en demonstraties met deze dieren omdat dit onaanvaardbare gevolgen heeft voor natuur en dierenwelzijn.

Uit Dieren in het wild:

38. Gemeente Heerlen past het instrument escalatieladder toe bij de verwijdering van uitheemse exoten en gaat vermijdbare pijn, stress of lijden hierbij tegen.
39. Gemeente Heerlen geeft voorlichting over het voorkómen van dierplagen.
40. Gemeente Heerlen zorgt ervoor dat dieren waar mensen overlast van ervaren, op diervriendelijke wijze worden gevangen en verplaatst en dat preventieve maatregelen worden ingezet om de overlast te voorkomen of beperken.
41. Gemeente Heerlen voorziet inwoners van informatie over dieren in hun omgeving. Zo kan acceptatie van dieren rondom de woningen worden vergroot en door preventief handelen worden voorkomen dat mensen overlast ervaren.
42. Gemeente Heerlen informeert bij adviserende organisaties naar alternatieve, diervriendelijkere methoden zijn om plaagdieren te bestrijden.
43. Gemeente werkt aan alternatieve methoden om overlast te voorkomen en schade te beperken. Dit wordt beschreven in een plan en gecommuniceerd naar de burgers.
44. Gemeente Heerlen geeft informatie aan burgers over diervriendelijke manieren van het beperken van schade en legt daarbij de nadruk op diervriendelijke en preventieve maatregelen, zoals het opruimen van voedselresten, het afsluiten van kliko's en het gebruik van ondergrondse containers.
45. Gemeente Heerlen treft bouwkundige maatregelen, zoals het dichtten van gaten en kieren, het wegnemen van mogelijke schuilplaatsen en het goed onderhouden van het rioolstelsel.
46. Gemeente Heerlen stuurt aan op het minder, anders of niet voeren van vogels.
47. Gemeente Heerlen maakt gebieden onaantrekkelijk voor plaagdieren met o.a. andere beplanting en inrichting, spannen van draden, inzet van knalapparaten of nep-roofvogels of verspreiding van stoffen met een voor plaagdieren afstotende geursterke geur.
48. Gemeente Heerlen plaatst ter voorkoming van verkeersongelukken wildsignaleringsystemen die bij beweging van dieren in de wegberm een signaal afgeven aan bestuurders en plaatst hekken (inclusief faunapassages) om te voorkomen dat dieren de weg op te gaan.
49. Gemeente Heerlen wijst foerageergebieden aan en maakt deze aantrekkelijk voor de dieren.
50. Gemeente Heerlen neemt een voorbeeldfunctie in om een natuurinclusieve stad te bevorderen.
51. Gemeente Heerlen treft bij ruimtelijke ingrepen zo veel mogelijk compenserende en/of mitigerende maatregelen, waardoor schade aan flora en fauna verder wordt beperkt.
52. Gemeente Heerlen zorgt voor aanleg en onderhoud van een diervriendelijke omgeving voor (gewenste) dieren in het wild.
53. Gemeente Heerlen zorgt dat vooraf goed wordt beoordeeld of er mogelijk nadelige consequenties voor (beschermd) inheemse soorten zijn wanneer de gemeente plannen ontwikkelt voor ruimtelijke ingrepen of voornemens is werkzaamheden uit te voeren.
54. Gemeente Heerlen zorgt ervoor dat diegenen die ruimtelijke ingrepen doen of hierbij betrokken zijn, goed op de hoogte zijn van de geldende gedragscodes en volgens deze codes werken. Een regelmatige evaluatie en controle in het veld maken hier onderdeel van uit.

55. Gemeente Heerlen stelt het verplicht dat alle nieuwbouwprojecten en industrieterreinen hebben de verplichting om minimaal 5% van het perceeloppervlak te voorzien van insectvriendelijk groen.
56. Gemeente Heerlen beoordeelt de effectiviteit van projecten "Actie Steenbreek" en "Waterklaar".
57. Gemeente Heerlen vraagt bij ruimtelijke ingrepen steeds het advies door een ecooloog die gespecialiseerd is in flora, fauna en dierenwelzijn.
58. Gemeente Heerlen legt in een bomenverordening vast welke bomen zonder vergunning gekapt mogen worden en voor welke bomen een dergelijke omgevingsvergunning moet worden aangevraagd. Hierbij stelt gemeente Heerlen de kapvergunning verplicht voor aanzienlijk meer bomen dan momenteel en stelt de gemeente voorwaarden om flora en fauna te beschermen.
59. Gemeente Heerlen gaat werken met gedragscodes natuurbeheer en gaat deze ook daadwerkelijk volgen.
60. Gemeente Heerlen staat het kappen in broedseizoen niet meer toe.
61. Gemeente Heerlen geeft de burgers een meldpunt om misstanden kenbaar te maken. Bij misstanden treedt de gemeente direct op.
62. Gemeente Heerlen treft verkeersmaatregelen om in het wild levende dieren te beschermen.
63. Gemeente Heerlen verplicht de baggeraar contractueel om preventieve maatregelen te nemen die leed ten aanzien van vissen en andere dieren in de sloot voorkomen als de gemeente een opdracht geeft tot het droogleggen of uitbaggeren van een sloot.
64. Gemeente Heerlen kiest voor middelen die niet schadelijk zijn voor dieren bij het bestrijden van ongewenste planten.
65. Gemeente Heerlen kiest voor maaibeheer dat niet leidt tot gewonde of dode dieren.
66. Gemeente Heerlen weigert het afgeven van vergunningen voor vis-evenementen vanaf andere oevers in de gemeente.
67. Gemeente Heerlen verlengt geen overeenkomsten van visrecht met hengelsportverenigingen.
68. Gemeente Heerlen verbiedt hengelen in gemeentewateren of vanaf gemeenteevers.
69. Gemeente Heerlen geeft in samenwerking met natuur- en dierenbeschermingsorganisaties voorlichting over het onderwaterleven en het leed dat vissen berokkend wordt bij hengelen.

Uit Rampen en calamiteiten:

70. Gemeente Heerlen pleit bij de veiligheidsregio voor een coördinator dierenhulp bij calamiteiten.
71. Gemeente Heerlen zorgt in 2022 in overleg met dierenwelzijnsorganisaties voor een deugdelijk rampenplan voor alle dieren en houdt de capaciteiten van brandweer en politie om dieren te redden up-to-date.
72. Gemeente Heerlen attendeert inwoners er via haar website op dat er stickers te koop zijn die bij calamiteiten hulpdiensten waarschuwen dat er dieren in de woning aanwezig zijn.

Uit Borging dierenwelzijn door Gemeente Heerlen:

73. Gemeente Heerlen past haar website aan met onderwerpen die dierenwelzijn betreffen. Tevens wordt er verwezen naar websites van andere dierenorganisaties zodat er een netwerk ontstaat waarbij het belang van dierenwelzijn voorop staat.
74. Gemeente Heerlen maakt vegetarische voeding de norm. In bedrijfskantines en door gemeente georganiseerde bijeenkomsten waar voedsel wordt geserveerd zijn maaltijden of snacks zonder vlees en vis standaard. Wil men graag toch vlees dan moet dit vooraf worden doorgegeven.
75. Gemeente Heerlen maakt in haar bedrijfskantines en door gemeente georganiseerde bijeenkomsten biologisch maaltijden, snacks en dranken de norm en tracht deze lokaal in te kopen.
76. Gemeente Heerlen stimuleert het gebruik van duurzame voeding onder haar burgers d.m.v. voorlichtingscampagnes en educatie op scholen.
77. Gemeente Heerlen zet in op de lobby voor de waarborging van dierenwelzijn bij de verkoop van dierlijke producten en ondersteunt acties van partijen als Bont voor Dieren.
78. Gemeente Heerlen hanteert een actief proefdiervrij inkoopbeleid.
79. Het College informeert de gemeenteraad elk jaar actief over de door hem genomen dierenwelzijnsmaatregelen in de gemeente Heerlen.
80. Gemeente Heerlen stemt met Dierenbescherming af hoe de zorg voor niet-gehouden dieren doeltreffend gefinancierd dient te worden.

BRONNEN

- Dierenbescherming Nederland. Opgehaald van <https://www.dierenbescherming.nl/wat-kan-jij-doen/als-gemeente/de-gemeente-maakt-het-verschil/gemeentelijk-dierenwelzijnsbeleid>
- Dierenbescherming en gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid. Opgehaald uit <https://www.dierenbescherming.nl/userfiles/pdf/GemeentelijkDierenwelzijnsbeleid/NotaAanbevelingenGemeentelijkDierenwelzijnsbeleid2018.pdf>
- Dierenwelzijnsnota PvdD Den Haag. Opgehaald van <https://denhaag.partijvoordedieren.nl/initiatieven/nota-dierenwelzijn>
- Dierenwelzijnsnota PvdD Amsterdam. Opgehaald van <https://amsterdam.partijvoordedieren.nl/data/files/2015/09/0d0652b4dd4bb786b6ac0838a76f7130.pdf>
- Dierenwelzijnsnota PvdD Zaanstad. Opgehaald van <https://zaanstad.partijvoordedieren.nl/nieuws/behandeling-dierenwelzijnsnota-2019>
- Wet natuurbescherming. (2019). Artikel 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Opgehaald van <https://wetten.overheid.nl/>
- Wetten met betrekking tot dierenwelzijn. Opgehaald uit https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-07-01#Hoofdstuk3_Paragraaf3.2_Artikel3.5
- Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Opgehaald uit <https://vng.nl/nieuws/gemeenten-vragen-om-meer-bevoegdheden-voor-dierenwelzijn>
- Sophia Vereeniging. (2019). 152 jaar Sophia-Vereeniging. Opgehaald uit <https://www.sophia-vereeniging.nl/>
- Bont voor Dieren. (sd). Echt bont op grote schaal verkocht als nepbont. Opgehaald uit <https://www.bontvoordieren.nl/>
- Amivedi. (sd). Opgehaald van <https://www.amivedi.nl/>
- Sportvisserij Nederland. (2020). Toestemming om te vissen. Opgehaald uit <https://www.sportvisserijnederland.nl>
- Dierenwelzijn en vissen. Opgehaald uit <https://www.vissenbescherming.nl/voelen-vissen-pijn-2/>
- Dierenwelzijn en vissen. Opgehaald uit http://www.vissenbescherming.nl/wp-content/uploads/2013/08/38137_VISinZICHT-1.pdf

- Sneddon, L. U., Braithwaite, V. A., & Gentle, M. J. (2003). Do fishes have nociceptors? Evidence for the evolution of a vertebrate sensory system. *Proceedings. Biological sciences*, 270(1520), 1115–1121. doi:10.1098/rspb.2003.2349
- Vissen en pijn. Opgehaald uit <https://www.vissenbescherming.nl/voelen-vissen-pijn-2/>
- Stichting RAVON. (2012). Het voorkomen van amfibieën in straatkolken. Opgehaald uit <https://www.ravon.nl/>
- Dotinga, H. (2017, 10 april). Snoeien in het broedseizoen, mag dat? Opgehaald uit <https://www.vogelbescherming.nl/>
- Van Gerwen, M. (2018). Omgang met ratten en muizen in dierplagen: Duurzaam en Verantwoord? Opgehaald uit <https://www.uu.nl/>
- Huisdieren. Opgehaald uit https://www.licg.nl/nieuws/nieuwe-cijfers-meer-dan-27-miljoen-huisdieren-in-nederland/?gclid=Cj0KCQjwyZmEBhCpARIsALzmnI4qt233WkISWiRnbgYDvvoAeX3h_BiHMfS56jCczlTbvTcF2mt_YaApzbEALw_wcB
- Huisdieren. Opgehaald uit <https://dibevo.nl/pers/nieuwe-cijfers-meer-dan-27-miljoen-huisdieren-in-nederland>
- Wildredder. Opgehaald uit <https://wildredder.nl/>
- Natuurdrones. Opgehaald uit <https://www.over-reeen.nl/natuurdrones-op-de-kaart>
- Maaibeleid. Opgehaald uit <https://www.hetree.nl/wp-content/uploads/2018/03/folder-maaien-versie-2018.pdf>
- Paarden. Opgehaald uit [21 Misstanden op de manege
https://www.dierenrecht.nl/sites/default/files/2019-10/rapport-misstanden-op-de-manege.pdf](https://www.dierenrecht.nl/sites/default/files/2019-10/rapport-misstanden-op-de-manege.pdf)
- Het paardenbesluit. Opgehaald uit <https://edepot.wur.nl/162382>
- WRN tegen roofvogelshows. Opgehaald uit <http://www.werkgroeproofvogels.nl/index.php/bedreigingen/wij-zijn-tegen-roofvogelshows>
- Vogelbescherming Nederland. Standpunten m.b.t. roofvogelshows. Opgehaald uit <https://www.vogelbescherming.nl/over-ons/standpunten/standpunt-roofvogelshows>
- Oehoe's en roofvogelshows. Opgehaald uit <https://www.oehoewerkgroep.nl/uilen-en-roofvogelshows/>
- Huisdieren. Opgehaald uit https://www.licg.nl/nieuws/nieuwe-cijfers-meer-dan-27-miljoen-huisdieren-in-nederland/?gclid=Cj0KCQjwyZmEBhCpARIsALzmnI4qt233WkISWiRnbgYDvvoAeX3h_BiHMfS56jCczlTbvTcF2mt_YaApzbEALw_wcB

- Huisdieren. Opgehaald uit <https://dibevo.nl/pers/nieuwe-cijfers-meer-dan-27-miljoen-huisdieren-in-nederland>
- Natuur en biodiversiteit, regels voor de jacht. Opgehaald uit <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/vraag-en-antwoord/wat-zijn-de-regels-voor-de-jacht>
- Faunabeheer. Opgehaald uit <https://limburg.faunabeheereenheid.com/algemeen/faunabeheerplan/>
- Faunabeheer. Opgehaald uit <https://limburg.faunabeheereenheid.com/wp-content/uploads/sites/8/2020/12/Faunabeheerplan-Limburg-2020-2026-Deel-I-Blz-1tm-315-Low-Res.pdf>
- Faunabeheer. Opgehaald uit <https://limburg.faunabeheereenheid.com/wp-content/uploads/sites/8/2020/12/Faunabeheerplan-Limburg-2020-2026-Deel-II-Blz-316-tm-675-Low-Res.pdf>
- Faunabeheer. Opgehaald uit <https://limburg.faunabeheereenheid.com/wp-content/uploads/sites/8/2020/12/Besluitbrief-ontheffingen-december-2020.pdf>
- Natuurinclusief bouwen. Opgehaald uit <https://stadszaken.nl/artikel/1079/natuurinclusief-bouwen-met-deze-40-punten>
- IVN. (sd). Natuurinclusief bouwen; voor méér biodiversiteit! Informatie om bij nieuwbouw-, renovatie- en verbouwplannen nest- en verblijfplaatsen voor vogels en vleermuizen te realiseren. Opgehaald uit <https://www.ivn.nl/>
- Natuurinclusief bouwen. Opgehaald uit <https://www.biind.nl/longread/van-normen-naar-doen-in-natuurinclusief-bouwen>
- Ouwehand, E. (2021). *Dieren kunnen de pest krijgen en dan?* M.L. Thieme Uitgeverij.
- Bloemink, S. (2020). *De wilde dieren*. Uitgeverij Pluim
- Farm Animal Welfare Council (FAWC). Opgehaald uit <https://edepot.wur.nl/134980>

COLOFON

Partij voor de Dieren Heerlen
Zandbergsweg 26
6432 CD Heerlen

Tel. nr. | 06 45069408

E-mail | pvdd@heerlen.nl

Website | www.heerlen.partijvoordedieren.nl

Eliane Géron | Tekst en redactie

Pascale Plusquin | Tekst

Mariska Jansen | Tekst

Jules Vaessen | Tekst

Natasja Smit | Tekst

Marion Coumans | Edit en vormgeving

Foto's | Pixabay, Pexels, Natasja Smit